

FJÄLLKON

B-POST FÖRENINGSBREV

Avs: Svensk Fjällrasavel
c/o L.Rosén, Larstorp 590 30 Borensberg

Bilder från familjealbumet....

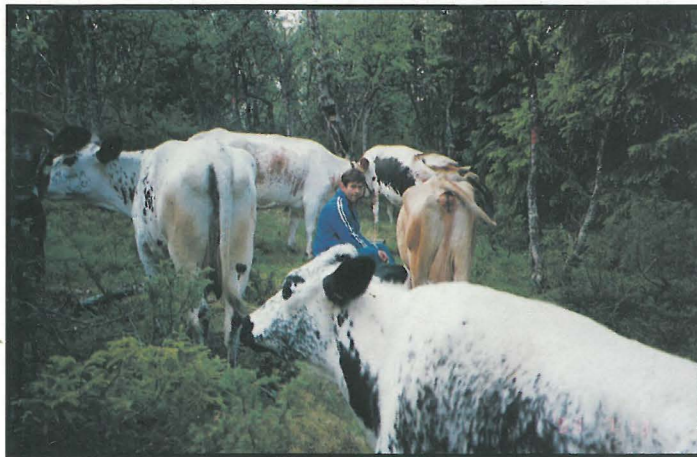
En solig dag i kohagen med korna, barnen och hunden...
Foto: Fam. Blomkvist, Herrljunga

Gammelkossan Fintes med husse Goth Bertil. Kon ska just säljas till Elisabeth i Falköping. Geten tar avsked.....
Foto: ?

En fundersam men nöjd norrman handmjölkar sina kor som så många gånger förr.....
Foto: H. Blegen

Tja, hur har vi hamnat här egentligen.....?
Foto: A. Björelund

Kom hem.....kom hem alla kossor.....! Goth Bertil blåser i näverluren i den stilla sommarkvällen.
Foto: ?

Har Du några trevliga bilder i familjealbumet? Vi vill gärna låna dem till denna tidning!
Sänd in dem till Svensk Fjällrasavel, Larstorp, 590 30 Borensberg.

Fjällkon - framtidskon!

32

FJÄLLKON

Svensk Fjällrasavels Tidskrift

NR 2 APRIL 1996

Första stämman blev lyckad!.....Sidan 2

FJÄLLRASEN - en egen ras.....Sidan 5

Kulliga kor på Irland.....Sidan 13

Renrasigheten hos fjälltjurarna.....Sidan 15

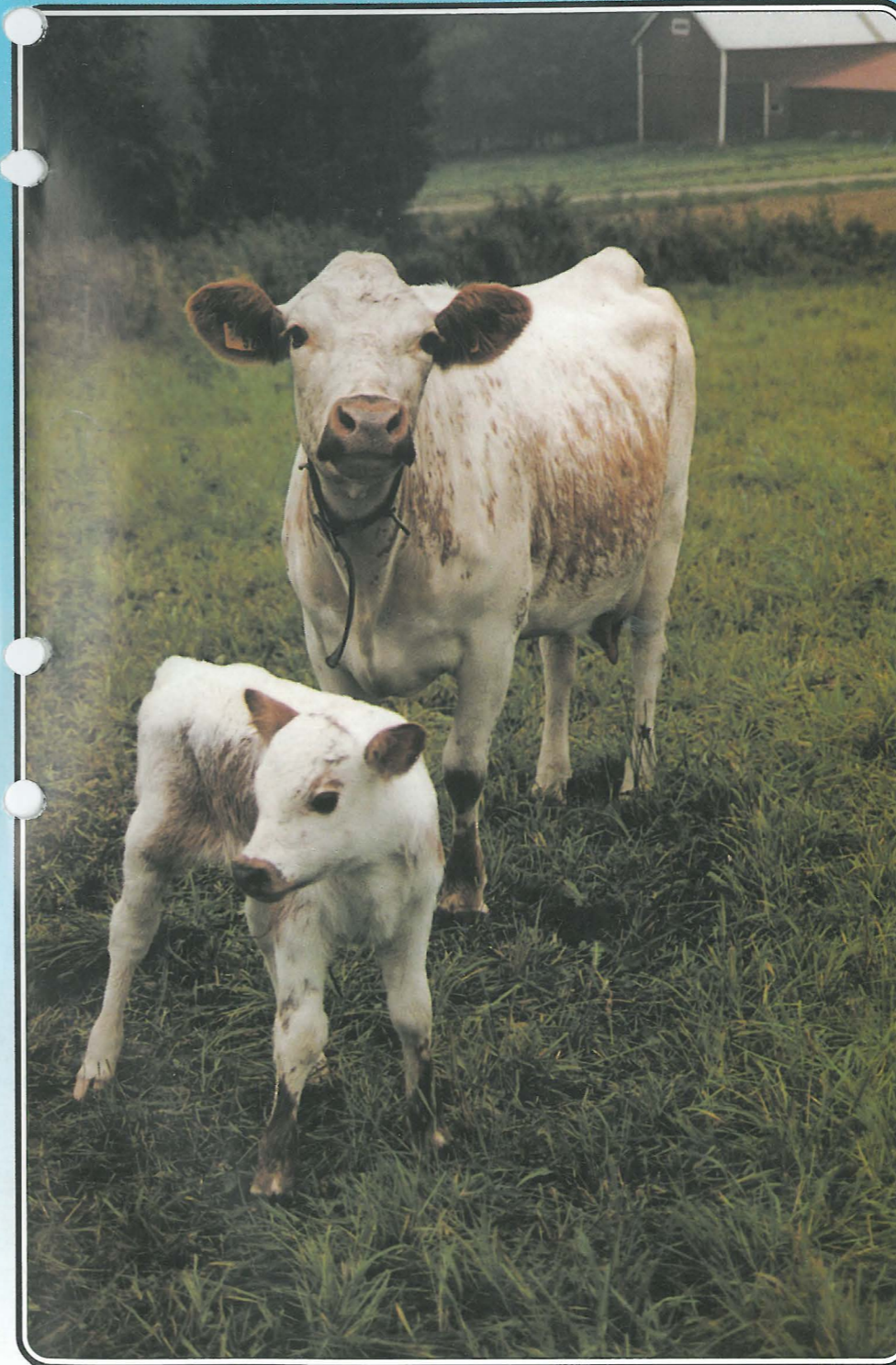
Listan på godkända fjälltjurar!.....Sidan 17

EN FANTASTISK KOLINJE.....Sidan 18

VITBOKEN - förklaringen över Svensk Fjällrasavels tillkomst.....Sidan 23

20 års försök att utplåna fjällrasen är över tack vare Svensk Fjällrasavel!.....Sidan 28

Spara på tjurkalvarna!.....Sidan 31!

RAPPORT FRÅN STÄMMAN 1996 MED SVENSK FJÄLLRASAVEL

"SOL UTE, SOL INNE, SOL I SINNE"

Den allra första stämman i Svensk Fjällrasavels historia hölls den 9 mars 1996, en solig och fin vårdag. Ett 60-tal medlemmar och övriga intresserade hade slutit upp för att övervara stämman. Borta var alla gamla avelsdiskussioner som alltid var så jobbiga under SKB-föreningens "glansdagar". Nu andades istället optimism och framtids-tro där enigheten under stämmoförhandlingarna var en genomgående faktor. Flera beslut föregicks av intressanta, livgivande och sakliga diskussioner.

Stämmodförande var Mats Jennische från Länsstyrelsens lantbruksenhet i Dalarna (Falun), som skötte den sysslan på ett utmärkt sätt. Själva stämmoförhandlingarna inleddes med att Patrik Gyllenhammar berättade om det som hänt sedan Svensk Fjällrasavel bildades i november 1995. Vad som föregick bildandet av denna förening kan Du läsa om i den "Vitbok" som finns återgiven på sidan 23 i denna tidning.

Patrik kunde bl.a. berätta: "- Svensk Fjällrasavel har fått en lyckosam start. Vi har på kort tid lyckats komma igång och föra fram vårt budskap genom informationsblad samt det första numret av *Fjällkon*. Att många människor delar föreningens åsikter om att bedriva en rasen avel med våra fjälldjur visar den goda medlemstillströmningen. På stämmodagen har över 300 personer löst medlemskap i föreningen, vilket är över all förväntan. Föreningens verksamhet stöttats också av Jordbruks-verket genom de stöd som finns för att "bevara den biologiska mångfalden" dit bl.a. fjällkon hör".

KOMMANDE VERKSAMHET

Själva stämmoförhandlingarna och de frågor som togs upp var egentligen bara en bekräftelse och ett röstande för fortsatt arbete i de ämnen som är aktuella, och detta betyder att vi ska fortsätta på den inslagna vägen enligt de intentioner som alla kunnat läsa om i informationsblad samt föregående

< *Stämman i Furudal, närmare bestämt vid Furudals Bruks Kursgård, blev ett trevligt arrangemang.*

Stämmoförhandlingarna andades optimism och framtidstro och på kvällen avjötts en härlig middag på nötkött tillrett av en 100% renrasig ungtjur av fjällras. Det var en av de möraste och godaste nötköttar som någonsin serverats på denna kursgård, så ingen ska komma och undervärdera kött efter fjälldjur då det bevisligen är så att kvalitén inte sitter i svällande muskelbiffar. Med rätt marknadsföring skulle restaurangerna köa efter fjällkött!
Foto: L. Rosén

ende och detta nummer av tidningen *Fjällkon*.

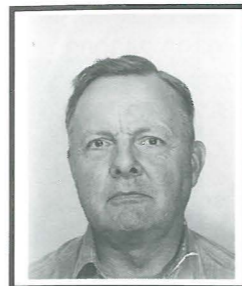
De viktigaste punkterna om den framtida verksamheten är enligt stämmoprotokollet är följande:

- 1) Stambokföringen av fjällrasdjur ska inledas snarast möjligt. Stambokföring av fjällrasdjur ombesörjes av Svensk Fjällrasavel.
- 2) Medlemskap i SHS ska sökas.
- 3) Tjurmoderurval bland fjällkor ska utföras.
- 4) Spermasamling av fjällrastjuror ska göras.
- 5) Fullföljande utgivning av tidningen *Fjällkon* samt övrigt informationsmaterial med jämna mellanrum.
- 6) Styrelseledamöter ska besöka medlemmar i Svensk Fjällrasavel i mån av tid och då önskemål om detta finnes bland medlemmarna för att diskutera om tjurval, avelsarbete och andra för fjällrasen viktiga frågor.

Vad beträffar styrelsevalen så återfinns samtliga poster på sidan 4!

Fjällkon - en mycket god foderomvandlare!

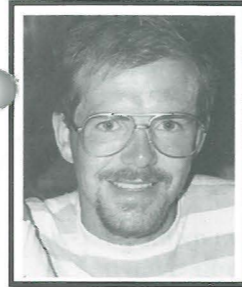
SVENSK FJÄLLRASAVELS STYRELSE:

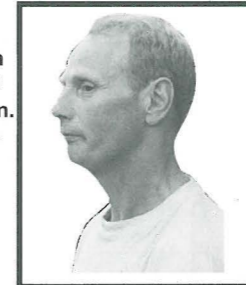
< < ORDFÖRANDE
Patrik Gyllenhammar, lantbrukare, Ekeskogs Hejde på Gotland. Har numera en mindre gård med ett tiotal fjälldjur. Patrik: "- Jag är glad att Svensk Fjällrasavel bildats. Nu kan vi med förenade krafter verka för att rädda fjällrasen!"

VICE ORDFÖRANDE > >
Robert Nilsson, Övre Svartlå, Boden. Lantbrukare med 32 fjällkor + rekr. Robert: "- Förekomsten av hypoplasi bland vissa fjälldjur är viktigt att få bukt med. Det är viktigt för mig. Ett väl fungerande avelsarbete är också av största betydelse!"

< < KASSÖR, REDAKTÖR
Lennart Rosén, Larstorp, Borensberg. Småbrukare med några fjällkor & kvigor. Lennart: "- Att bedriva en rasen avel tycker jag är viktigt. Jag ska kämpa på med vår tidning *Fjällkon* så att Ni alla får den information som behövs!"

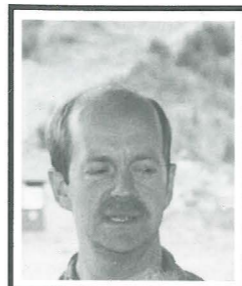
LEDAMOT > >
Göran Ceder, lantbrukare på gården Gärde, Lövånger. Det finns drygt 40 fjällkor plus rekrytering i ladugården. Göran: "- För mig gäller endast renrasiga fjälldjur. Svensk Fjällrasavel kommer att uträtta mycket bra!"

< < LEDAMOT
Joakim Gustavsson, Görshorva, Mjölby i Östergötland. Lantbrukare med ett 35-tal kor varav ca hälften fjällkor. Joakim: "- Den här nya fjällföreningen ska göra nytta för den rena fjällkon. Jag ska själv arbeta och verka för det, både med mina kor och fjällkovaner!"

LEDAMOT > >
Lena Lindberg, lantbrukare på Norra Heden, Lima, Dalarna. 10 SKB-kor, de flesta fjällras, finns i ladugården. Lena: "- Jag är intresserad av ekologisk odling (stälde om 1995) och där har fjällkon sin givna plats!"

< < LEDAMOT
Sven Blomberg, lantbrukare Översätra, St. Skedvi, Dalarna. 22 fjällkor + rekr. Sven: "- Jag kör bara med renrasiga fjällkor, nåt alternativ finns inte!"

Nu är vi igång på allvar.....

Så har då ett nytt och värdefullt kliv tagits i historien genom att Svensk Fjällrasavel officiellt bildats genom första stämman som hölls för ca en månad sedan i Furudal, Dalarna. Det är ett viktigt steg för våra fjällkor som utan detta grepp med all sannolikhet gått ett bistert öde tillmötes. Svensk Fjällrasavel är den enda förening som helhjärtat stödjer en fjällrasavel som bygger på renrasighet!

Stämman i Furudal blev lyckad. Några trivsamma dagar i positiv anda gav alla oss, ca 60 stycken närvarande, en kick som kommer att sitta kvar länge i kropp och själ i vårt vardagliga arbete med och för fjällrasen på våra egna hemman. Denna lyckosamma start av Svensk Fjällrasavel har redan fått ett mycket välkommet mottagande runt om i vårt land, men även i våra grannländer. Många, precis som vi i styrelsen, har sett bildandet av föreningen som den enda möjliga utvägen för att överhuvudtaget bevara fjällkon inför framtiden. Fler och fler i avelsverige har också börjat få upp ögonen för det vi gör och har lovordat vårt djärva steg.

Vi har också ett enormt stöd av alla Er medlemmar runtom i landet. Medlemstillströmningen har varit enorm, och vi har idag betydligt fler medlemmar än "den gamla" SKB-föreningen har. Detta visar tydligt att majoriteten av de gamla SKB-medlemmarna är *för* en renrasig avel. En hel del har gått ur SKB-föreningen, men ett stort antal av de nya medlemmarna i Svensk Fjällrasavel är under detta inledande år kvar i SKB-föreningen "för att se vad som händer framöver". Till kommande år lär de enligt uppgift enbart välja den förening som jobbar mest och bäst för fjällrasen, nämligen Svensk Fjällrasavel!

Responsen från flera av landets husdjursföreningar har också varit mycket god. De uppger att "äntligen har vi fått vettiga uppgifter om det här med fjällkor och fjällrasavel". Hur många gånger har de inte stått där som frågetecken när seminmedlemmar beställt renrasiga fjälltjuror och det inte funnits vettiga uppgifter om tjurarna? Tack vare våra upplysningar samt de listor över rasrenheten hos fjälltjuror, värsta tjurval osv har de äntligen kunnat svara på frågor de själva får av djurägarna.

Likadant är det med responsen från landets naturbruksskolor, de är evigt tacksamma för att de nu kan få uppgifter om vad en fjällko egentligen är. Tidigare har man bara undervisat eleverna om SKB-kor som en särskild ras, vilket ju är helt fel. SKB överlag är och förblir precis vad förkortningen står för, nämligen "Svensk Korsnings Boskap", och förresten "svensk", det vore mer rätt att säga "Nordisk Korsnings Boskap", och vem vill ha sådana djur?

Fjällkon - en ko med bra dräktighet!

Svensk Fjällrasavel

Ordförande: Patrik Gyllenhammar, Ekeskogs Hejde, 620 20 Klintehamn. Tel 0498-243035. Fax 0498-243003.

Vice ordförande: Robert Nilsson, Övre Svartlå 515, 961 98 Boden. Tel 0928-401 06. Fax 0928-402 10.

Redaktion, expedition, kassa: Lennart Rosén, Larstorp, 590 30 Borensberg. Tel/Fax 0141-700 82.

Redaktör & Ansvarig Utgivare för tidningen FJÄLLKON: Lennart Rosén.

Ledamöter:

Göran Ceder, Gärde 50,
930 10 Lövånger. Tel/Fax 0913-210 35.

Sven Blomberg, Översätra Box 656,
783 02 St.Skedvi. Tel/Fax 0225-401 40.

Joakim Gustavsson, Görshorva, V.Harg,
595 91 Mjölby. Tel/Fax 0142-250 42.

Lena Lindberg, Heden 4718,
780 64 Lima. Tel/Fax 0280-322 18

Suppleanter:

Göran Lundström, Fjälbyn 252,
930 10 Lövånger. Tel 0913-300 40.

Anders Jonört, Flarken 3440,
910 45 Flarken.

Jan Runsten, Alsenviken 1234,
830 44 Nälden.

Revisorer:

Gerd Arnqvist, Hörnsjö 452,
914 90 Nordmaling.
Margareta Holmgren, Ö.Rosinedal 15,
922 32 Vindeln.

Revisorssuppleanter:

Ann-Sofie Sångberg, Lökom 7578,
881 93 Sollefteå.
Tove Undin, Tøsseberga 473,
686 93 Sunne.

Nästa FJÄLLKON
kommer vid midsommartid.

Manus & Annonser till den tidningen
ska vara redaktionen tillhanda
senast den 15 maj!

Hör gärna av Dig till
Svensk Fjällrasavel med frågor
och funderingar, tips och idéer!

Det är "inte farligt" att skriva
till oss eller denna tidning.
Skriv som Du talar!
Välkommen!

Medlemstillströmningen
har varit mycket god i
Svensk Fjällrasavel.

Skulle Du, som ny medlem, av
någon anledning ej fått nr 1 av
denna tidning så hör
av Dig till oss!

OMSLAGSBILDEN:

"Mor & Son". Fjällkon 52 Kulla (Far: 715 Rito) med tjurkalv efter 161 Smille.

Foto: Elisabeth Andersson, Skattegården Påverås, Falköping.

Avelsansvarig, Djurförmedling, Stambokföring:

Avelsansvarig: Robert Nilsson, Övre Svartlå 515, 961 98 Boden. Tel 0928-401 06, Fax 0928-402 10.
Förmedling av livdjur: Joakim Gustavsson, Görshorva Västra Harg, 596 91 Mjölby. Tel/Fax 0142-250 42.
Stambokföringsansvarig av fjälldjur: Göran Lundström, Fjälbyn 252, 930 10 Lövånger. Tel 0913-300 40.

Tidningen FJÄLLKON

* Tidningen utkommer med 5-6 nummer/år. Däremellan skickas "aktuell info" ut, ca 1 gång/månad.

* Medlemskap tecknas genom att sätta in 200:- på postgiro 833 53 62-3.

* Annonsering med radannonser i tidning och info-blad med t.ex. "Köpes / Säljes" är gratis för medlemmar i Svensk Fjällrasavel.

* För övrig annonsering hänvisas till vår expedition tel/fax 0141-700 82, eller under ovan angiven adress.

* Samtliga artiklar i tidningen FJÄLLKON är författade av redaktionskommittén om ej annat anges.

* Åsikter framförda i signerade artiklar delas inte automatisk av Svensk Fjällrasavel utan är författarnas egna.

* Tidningen får i korta drag citeras om källan anges. Eftertryck är dock förbjudet utan skriftligt tillstånd från Svensk Fjällrasavel.

© Svensk Fjällrasavel
Tryckeriet Erik Larsson 1996

Fjällkon - sprids alltmer i vårt land!

FJÄLLRASEN

Varifrån kommer den och varför är den en egen ras?

Det sista året sedan det blev klart att det skulle bli ett särskilt stöd från EU till fjällrasen, har det framförts än den ena, än den andra mer eller mindre fantasifulla tolkningen av vad fjällras är. Egentligen är det väl inte så konstigt att det blir så när det för en gångs skull vankas lite pengar i dessa sammanhang. Men likafullt kan man inte låta bli att förundra sig över resonemangen och bristens på konsekvens i dem.

**INGA DEFINITIONS-
PROBLEM**

När man läser t.ex. gamla nummer av Kullig Kontakt ser man ingenting av de definitionsproblem som en del nu vill göra gällande finns.

Överhuvudtaget var väldigt lite oklart så länge alla korsnings- och språkare ostört fick tycka att fjällrasen var "en dålig ras", och att det var framsynt att använda "förstklassigt material" av andra raser i aveln.

De som ändå framhårdade "i sin enfald" och tyckte att fjällkon (eller den rena SKB som många kallade den) var värd ett bättre öde, häcklades för att vara framstegsfientliga och oförmögna att förstå sitt eget bästa.

I Kullig Kontakt på 1970- och 80-talet presenterades än den ena, än den andra tabellen och uträkningen som skulle visa hur hopplöst dålig den rena fjällkon skulle vara och hur ofantligt mycket bättre man tjänade på korsningarna.

Vad är en renrasig fjällko?
Jo, självklart är det en ko som inte har några främmande raser i sig. Kon i förgrunden på bilden här ovan är efter tjuren 795 Rask, och han har bara 50% fjäll i sig. Övriga 50% är rödkulla. Kon i bakgrunden är dock efter en 100% ren fjälltjur, nämligen 723 Figer.
Foto: Tomas Hägmark

Men det ska erkännas att då, på den tiden, kallade man som regel korsningarna för korsningar, inte som nu när de menas vara en mer ursprunglig sorts

fjällkor. Nu kan man plötsligt se hur korsningsförespråkare talar sig varma för "genetisk variation", när vi vet att den största anledningen till korsningsavelns början var att på ett enkelt och snabbt sätt få del av andra rasers elitdjur för att ännu snabbare få öka avkastningen.

Man ville bara använda det allra bästa från andra raser. Då var det aldrig tal om att tänka på variation. Man ville få bort det man då ansåg vara dåliga produktionsan-

lag hos fjällkon och ersätta dem med bra produktionsanlag från andra raser. Hur någon kan tycka att detta skulle vara att stå för genetisk variation är för oss en gåta!

"UPPLANDSLAGEN, VADDÄ.....?"

En del debattörer går ända tillbaka till "Upplandslagen" och drar slutsatser. Det hävdas att det i Norden fanns en lantras sedan gammalt, och att en ihop-

Tidningen Fjällkon - värnar om fjällkon!

blandning av de rester som finns kvar skulle "rädda den genetiska variationen". Man hävdar att de förutsättningar som vi har är så lika att djuren formats åt samma håll oavsett var de fötts fram.

Allt det här kan nog låta seriöst och bra, men ack så ihålligt resonemanget egentligen är. Vi kan ju ta och titta lite närmare på påståendet;

För det första det här med "Upplandslagen". Om vi går ända tillbaka till medeltiden så behöver vi inte alls prata om raser, utan mer om boskap. Den boskap som fanns kvar var oftast bedrövt litet och eländig p.g.a. erbarmelig utfodring. Den såg knappast bättre eller sämre ut någon annanstans i landet.

Djuren hölls i första hand för att få kalvar som sedan kunde födas upp och bli kött. Mjölkken blev inte något man började dricka varje dag förrän på 1800-talet.

Medeltidens kor var ungefär lika stora som mellankalvar och mjölkade ca 3-4 månader efter kalvningen som oftast inföll på våren.

Produktionen var någonstans mellan 400-600 liter/år, så att gå tillbaka till "Upplandslagen" på 1200-talet för att dra paralleller till dagens avel tycker jag snarare tyder på brist på argument än insiktsfull kunskap.

KLIMATSKILLNADER GER OLIKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Att det skulle råda likarotade förhållanden för jordbruk i Sverige "ovanför" Stockholm, i Norge och i Finland är

ett ganska fantastiskt påstående. Den som åkt i finska Österbotten och sett den fantastiska bördigheten och de otroliga skördar som tas där från år till år, och sedan jämfört med sin egen Norrlandska torva, kan inte annat än få komplex.

Man kan utan problem odla sockerbeter (!) ända upp till Jakobstad "mitt emot" Skellefteå med hektarskördar på ända upp till 40 ton!

Man kan odla höstsäd med framgång, och snittskörden för havre över en 10-årsperiod är drygt 4 ton/ha, väl i klass med mellansvenska skördenivåer. Det är bara att gratulera den västfinska rödkullan som fick födas in i en sådan omgivning.

Hur kan någon jämföra dessa förutsättningar med fjällrasens som danats framförallt av djur från Norrlands inland där man varit glad om inte kornet frös bort mer än vart 3:e år, det övergår min fattningsförmåga.

Det område som födde fram den västfinska rödkullan har alltså betydligt mer gemensamt med mellansverige än med det i jämförelse karga Norrland.

INTE SAMMA URSPRUNG

Diskussionen om det gemensamma ursprunget ter sig än mer krystat när vi faktiskt vet att det inte är samma djur som finns i början på den västfinska rödkullans stambok som i fjällrasens hävder.

Den svenska fjällrasen kommer i allt väsentligt från Jämtland. Går vi tillbaka till avelns början vid sekelskiftet när man valde ut avelsmaterialet

till det man kallade fjällrasen, så ser vi att nästan alla djur som fick betydelse för dagens fjällras kom från Jämtland.

Länge kallades också rasen för "Jämtlandsrace" i sekelskiftets litteratur om husdjur.

När stambokföringen tar sin början 1892 kallas rasen "Svensk Fjällboskap" eller "Vit Kullig Svensk Lantras".

Att rasen kallades för fjällboskap är ingen slump, för man ansåg att den boskap som fanns i kusttrakterna var förstörd genom korsning. Man gick istället till inlandet och sökte bland den boskap som fanns där för att börja avelsarbetet.

FÄRGAVEL VANLIGT

Att man då valde en viss färg som man avlade mot var inte konstigt. All avel på nötkreatur var färgavel på den tiden oavsett om man ville ha vita, röda, svarta eller sidiga djur.

Vi vet ju idag att den färgvariation som fanns då inte alltid berodde på korsning, utan den fanns (och finns i fjällrasen om den åter får komma fram) därför att fjällrasen i grunden är en lantras med dess variationer.

Vi ska inte vara för hårda i bedömningen av dåtidens lärda män, de gjorde så gott de kunde och i de bästa intentioner. Hade de inte börjat att på något sätt ta vara på lantrasen, så hade den försvunnit, för då hade man tället med stor sannolikhet premierat Ayrshirerasen.

Det olyckliga var att man drev vitaveln alltför hårt och könskörtelhypoplasianlaget hörde ihop med detta.

SÄKERT URSPRUNG

Att vi så säkert kan säga varifrån rasen stammar är p.g.a. den noggranna dokumentation över alla Avels-centertävlingar som hölls vart 5:e år med början 1903. Då fick

Vita fjälldjur eller svartsidiga fjälldjur, all avel var från början baserad på färgavel inom nästan alla raser.

Foto: Lennart Rosén

djurägare anmäla intresse att bli avelscenter och deltaga i en tävling som skulle utse de bästa besättningarna.

I väldigt detaljerade redogörelser berättas om alla deltagande besättnings ursprung och bildande, utfodring, ladugårdsrutiner och gårdens förutsättningar för växtodling.

Från dessa besättningar stammar nästan allt avelsmaterial på tjursidan och en stor del av hondjursmaterialet.

Vi kommer att återkomma i FJÄLLKON med artiklar om avelscentertävlingarna i kommande nummer.

FJÄLLKON OCH VÄSTFINSKA RÖDKULLAN HAR INGET SAMBAND

Med hänsyn till vad vi vet så kan vi slå fast att fjällrasen och den västfinska rödkullan inte har samma ursprung i någon gemensam ras.

Men för att ytterligare belysa detta tankefel som görs då man vill blanda ihop raser för att rädda dem, så kan vi ju göra ett tankeexperiment;

låt oss att de hade samma ursprung. Skulle man då få en ökad genetisk variation genom att blanda ihop de två riktningarna? Nej och åter nej! Den variationsrika boskap som en gång funnits kan vi aldrig återskapa med korsning.

Jo, förresten, det kanske går i teorin om man behåller varanda tjurlinje och för varje inkorsad ras tar med den rasens samtliga tjurar. Men det gör man ju inte i prakti-

ken, för man vill bara ha det allra bästa av samtliga raser, och för varje tjurfader av annan ras man använder slås som regel en av den ursprungliga rasen bort.

Grovträknat hade man innan korsningsaveln inom SKB började, ett 25-tal fjälltjurlinjer i bruk i semin plus ytterligare kanske ett 10-tal i tjurföreningar.

I början av 1980-talet var det nere i 4 innan det efter hårda påtryckningar började sättas in en del äldre tjurar i aveln igen. Sedan dess har ytterligare 5 linjer satts in i användning.

Det enda mått man i praktiken kan använda på en ras genetiska variation är antalet i avel verksamma handjur.

Om det är för litet spelar det ingen roll om man har 1000 eller 100.000 kor, det blir tack vare seminaveln som den används idag en för liten släkthemässig variation i alla fall och man måste därför ta in material från andra raser för att undvika inavel.

Från officiellt avelshåll vet man att korsningsavel är lite kontroversiellt. Därför har man slutat använda den termen, utan kallar det istället för "egenskapsavel", men det är samma sak i alla fall!

HÅLLA ISÄR TJURLINJERNA VIKTIGT!

Vill man inte ha korsningsavel måste man (om man vill ha en risktäckande seminavel) ha ett system för att hålla isär tjurlinjerna för att undvika att alla blir för nära släkt med varandra, och man kan inte enbart använda de bästa tjur-

rarna. Därför går det inte lika fort att öka avkastningen på korna med rasavel, men man kan bevara genetisk variation som gör det möjligt att anpassa till andra förutsättningar för jordbruket.

Det som genetisk variation egentligen handlar om är just att ha så bred arvs massa att anpassning kan ske till nya förhållanden, och det är just den förmågan som väldigt många forskare är rädda för att vi håller på att tappa när vi avlar fram en ko för "industriellt bruk".

Naturligtvis är det så att alla nötkreatursraser är genetiskt besläktade, men den genetiska bredden idag har kvar är i praktiken knuten till att vi låter de raser som fortfarande finns kvar finnas och utveckla sig själva så länge det inte blir problem med genetiska defekter som inte kan åtgärdas inom rasen.

Noterbart är att av alla de i Norden förekommande lantraserna, så är det bara SKB-rasen som är en korsningsras mellan de övriga.

Inga andra raser godtar alla andra kulliga rastyper och definitivt inte Holstein-korsningar.

FJÄLLRASEN HAR GODA FÖRUTSÄTTNINGAR ATT ÖVERLEVA

I Norge och Finland bedrivs ett ambitiöst räddningsprogram för deras gamla lantraser som i samtliga fall har ett mycket sämre utgångsläge än fjällrasen.

De skulle vara gröna av avund om de hade ett så brett genetiskt material som vi att jobba med. Ingen annan ho-

tad ras har tillnärmelsevis så många tjurar ur så många linjer som fjällrasen.

Ändå är det bara i Sverige som det finns folk som försöker få oss att tro att just fjällrasen hela tiden måste "få nytt blod". Säg det till vännerna i Telemarksköföreningen som bara har en enda tjurlinje så skulle de vrida sig av skratt!

STN OCH FJÄLL?

Varför godtar vi då den norska STN-rasen som en del av fjällkon? (STN = *Sidet Trønderfe og Nordlandsfe*).

Ja, det är inte så svårt att förklara. Dels så har en stor del av handeln från de svenska fjällen gått till Norge hellre än till Norrlandskusten eftersom stora delar av vårt land varit betydligt närmare till en större norsk ort än en dito svensk.

Detta har speciellt gällt för stora delar av Jämtland, Härjedalen och Västerbotten (de trakter som framförallt bidragit med material till fjällrasen).

Sverige hade ju en union med Norge till 1905, så några problem med handeln mellan våra broderfolk fanns inte då. Tröndelag och Nordland (=norska landskap) där STN-rasen drog fram, gränsar ju också mot Sverige.

Vi kan ju också notera att när man skulle börja bekämpa könskörtelhypoplasia i slutet på 1930-talet så gick man inte till någon rödkulleras, utan till systerrasen STN i Norge.

Det är sant att sedan SKB-rasen bildades 1938 så har

det stamboksförts en hel del västfinska tjurar, men deras popularitet kan inte på samma dag jämföras med STN-tjurarnas.

Dessutom stamboksfördes de första importerna av STN-rasen i "Riksstambok över Svensk Fjällboskap" och i den har aldrig någon rödkulla släppts in. Populariteten kan lätt utläsas i antalet stamboksförda söner. Antalet västfinska tjurar som stamboksförts mellan 1938 och 1970 är inte som angivet 28 utan 38. De flesta hamnade i Dalarna (14 st) och i östra Norrbotten (17 st). Antalet stamboksförda kor efter "västfinnarna" var försumbart.

MÅNGA STAMBOKSFÖRDA DJUR EFTER STN-TJURAR

Antalet stamboksförda STN-tjurar var 29 stycken mellan 1937 och 1962 (de som importerats som sperma ingår ej). Dessa fick 330 stycken stamboksförda söner och 295 stamboksförda sonsöner. Dessutom stamboksfördes ca 280 kor efter dessa 29 STN-tjurar.

Om vi dessutom betänker att dessa tjurar och deras söner framförallt verkade i de områden som sedan fick betydelse när seminaveln tog sin början (förutom Västerbotten som aldrig släppte vitaveln) så förstår vi att STN-rasen varit mycket betydelsefull för SKB-rasen i allmänhet och fjällrasen i synnerhet.

Det kan väl också vara av intresse att se på hur våra norska vänner sett på släktskapen mellan de kulliga raserna. I "Stambok över Sidet Trönder- och Nordlandsfe" det fjärde bandet, finns ett förord där man tar upp vilka raser man anser sig besläktad med. Vi citerar förordet;

"Nordlandsfe og Sidet Trönderfe regnes til samme rase. Jämtlandsfeet i Sverige, det Nordfinske fe og feet i Nord-Russland regnes til samme type", slut citat.

Delar Du Svensk Fjällrasavels uppfattningar så ska Du givetvis bli medlem i föreningen! Välkommen!
Postgiro 833 53 62-3.
Årsavgift 200:-

TILL SALU

Jag har kvigor & kalvar till salu.
Leukos- & BVD-fria.
Eva 0250-453 51 (Mora)

KÖPES

Kvigkalvar av fjällras köpes!
Ola 0372-403 89

Gamla tjurkataloger från
Nordavel m.m. köpes.
Berny 0498-241163

Jag önskar köpa följande: Stamböcker för rödkullor för åren 1913-1937, för fjällkor för åren 1915-1926 och för SKB för åren 1938-1953 samt Svensk Kullig Boskaps tidskrift för åren 1938-1960. Vidare nordsvenska stamböcker för åren 1915-1935. Var vänlig att uppge pris på böckerna och skriv till:
Hans-Olof Karlsson,
Ringvägen 23, 510 60 Överlida

GÄVOR

Till Svensk Fjällrasavel hade följande gåvor inkommit t.o.m. 960318

Linnéa Eriksson, Hjo.....100:-
Eva Martinsson, Lima.....100:-

Vill Du stödja föreningens arbete? Ge ett bidrag till verksamheten, det är ju för fjälldjurens skull vi jobbar!
Vårt pg är 833 53 62-3.
Tack.

Nästa nummer av FJÄLLKON utkommer vid midsommartid!

Bidrag, annonser, tips och idéer till den tidningen ska vara redaktionen tillhanda före den 15 maj!

Du är mycket välkommen att skriva vad Du tycker är viktigt i vårt fortsatta arbete för fjällkorna.

Skriv gärna också nån' liten berättelse om "Fjällkon i mitt liv" gärna kompletterad med foto.

Svensk Fjällrasavel har ej fungerat som remissinstans!

Då vi hört rykten om att Svensk Fjällrasavel skulle ha fungerat som remissinstans då länsstyrelserna har gjort bedömningar om vilka djur som är bidragsberättigande vill vi bara meddela att så ej är fallet.

Vad vi har gjort är att ha hjälpt till att upprätta listor, som den på sidan 17 i denna tidning, som sedan de som granskar inlämnade ansökningar om "miljöstöd för utrotningshotade djurraser" har haft som hjälp.

Det som händer då Du skickar in ansökan om bidrag för Dina fjälldjur till länsstyrelsernas lantbruksenhet, är att de ska skicka vidare ansökningarna till SHS för granskning av härstamningen, dvs renrasigheten hos djuren. SHS kollar bland sina uppgifter samt på nyss nämnda lista. Detta är inte alltid ett enkelt arbete då inte alla djur finns med. Den djurägare som inte är med i officiell kokontroll hamnar här särskilt illa till.

Många djur har ej blivit godkända såsom bidragsberättigande. Detta beror i de allra flesta fall på att härstammingsuppgifter saknas. Har Du råkat ut för detta så kontakta Svensk Fjällrasavels avelsansvarige Robert Nilsson så får vi kolla upp vad som kan göras. Vi kan nämligen skriva ut intyg som bekräftar renrasiga härstamningar som ej är kända av t.ex. SHS. Dessa intyg räcker för att länsstyrelserna ska godkänna Dina djur.

Observera att det är endast Svensk Fjällrasavel, dvs rasföreningen för fjälldjur, som kan utfärda sådana intyg!

Har Du frågor om ovanstående så kontakta som sagt Robert Nilsson på tel 0928-401 06 eller fax 402 10!

(Vi vet att ansökningstiden för att söka bidrag för 1996 har gått ut, men det går ju alltid att komplettera inlämnade uppgifter om Du tror att vissa härstamningar kan vara svåra att reda ut för SHS).

TIPSA OSS GÄRNA OM VAD VI SKA SKRIVA OM OCH TA UPP I DENNA TIDNING!

Berättelse om ett gammalt fotografi....på väg för att sälja fjällkor

Ovanstående härliga bild från början av 1920-talet visar en flock fjälldjur på väg till försäljning. Man har just nu lagit rast efter att ha gått ca 2 mil, men snart fortsätter promenaden. Siv Johnsson i Klövsjö har skickat in fotot, och vi hoppas att fler uppmärksammar detta och bidrag till tidningen Fjällkons kommande nummer!

Undertecknad är från en liten by i Rätan som heter Nederhögen, ca 2,5 mil från Klövsjö i Jämtland. Från Nederhögen är dessa kvinnor (undertecknads mamma är längst till vänster), på väg med djuren till försäljning.

De hade nu gått med djuren ca 2 mil och var i Rätan där de hade rastat och vilat sig för att sedan fortsätta till Överhogdal, en sträcka på nästan 6 mil sammanlagt från Nederhögen. I Överhogdal fanns

då kreaturshandlaren som skulle ta djuren vidare till Hälsingland. Märk att det bara är fjälldjur! Är de inte vackra!?

Mamma var född 1905, så detta tillfälle är från början av 1920, det syns ju för hon är ju så ung.

Men visst var de duktiga förr, vad de fick jobba och stå i med gård och djur. Det var tungt på många vis, men då var det många som hade det lika, nu är det

så stora skillnader människor emellan.

Min mamma hette Anna Persson (Per-Nils-Anna) och samtliga på kortet är från Nederhögen.

Många hälsningar och hopp om en lång, fin sommar från

Siv Johnsson, Klövsjö

LIVDJURSFÖRMEDLING AV FJÄLLDJUR

Joakim Gustavsson, Svensk Fjällrasavel är kontaktman då det gäller livdjursförmedling av fjälldjur. Ska Du köpa eller sälja fjälldjur så tag kontakt med Joakim.

Givetvis kan det ibland vara vettigt att även annonsera i denna tidning eller i något av de utskick som kommer att gå ut till medlemmarna med jämna mellanrum.

Meddela Joakim om annons ska införas i tidning eller utskick. Det är gratis för medlemmar i Svensk Fjällrasavel.

Kontakt med Joakim får Du på följande adress:
Joakim Gustavsson, Görshorva Västra Harg,
595 91 Mjölby. Tel & Fax 0142-250 42.

Tänk på!

.....att detta blir sista tidningen för Dig som inte har betalat medlemsavgift till Svensk Fjällrasavel.

Stambokför Dina fjälldjur!

Alla fjälldjur som på något sätt är intressanta ur avelsynpunkt bör stambokföras. Ett djur som ska stambokföras bedöms exteriörmässigt av en på området kunnig person. Man ser på kroppens utformning, benen, juvret, rörelserna osv. (Även egna, utvuxna tjurar som används i avelssyfte bör stambokföras).

Sedan får man ett protokoll där de bedömda punkterna finns med. Djuret får också ett stamboknummer.

I dagens och framtidens avelsarbete, vid försäljning av livdjur, i bidragssammanhang och liknande tillfällen är det bra att ha sina djur stambokförda.

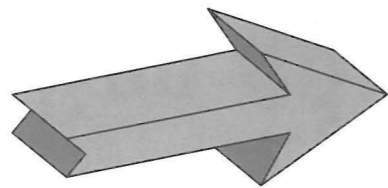
Du som vill stambokföra Dina djur kontaktar Svensk Fjällrasavels ansvarige på detta område Göran Lundström på tel 0913-300 40.

Fru Olsson till läkaren: - Det måste vara något fel på min man. Jag kan tala till honom i timmar utan att han tycks höra ett ord av vad jag säger.

Läkaren: - Det är ingen sjukdom fru Olsson, det är skicklighet.

*
- Blir Du inte trött på att gå omkring och inte göra något?
- Jo, men då vilar jag mig lite.....

Gör en stamlinje på Dina fjälldjur!

På högersidan ser Du en mall till en stamlinje som vi tagit fram. Vi har nämligen hört att Ni är många runtom i landet som sitter och skriver stamlinjer på Era fjälldjur, så vi tänkte hjälpa till genom att ta fram en enkel och bra mall för detta ändamål! Hör av Dig till Svensk Fjällrasavels expedition så skickar vi kostnadsfritt över det antal stamlinje-mallar Du behöver.

Att göra en stamlinje är intressant och värdefullt både för Dig och för oss. När man jobbar med en hotad ras som fjällrasen så är det viktigt att följa upp vad man har för djurmaterial, speciellt om Du har något djur som Du kommer att sälja livdjur efter. Om Du dessutom har något renrasigt fjälldjur hemma hos Dig som Du tror kan vara intressant för det framtida avelsarbetet för hela fjällrasen, så hör av Dig till oss. En bra början kan vara ett fylla i en stamlinje.

Problem med bidragen för Dina fjälldjur?

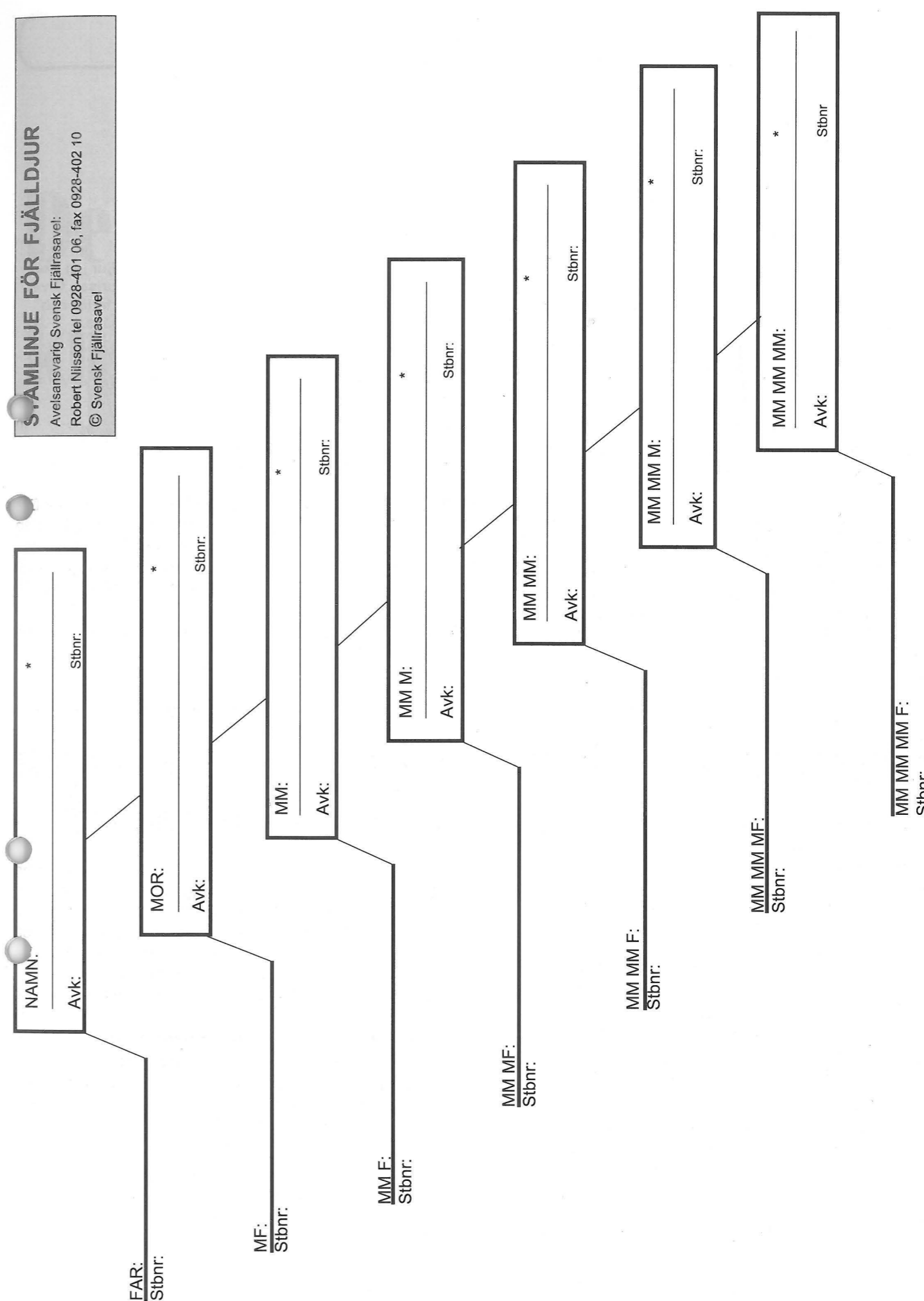
Det har tydligen varit lite si och så för en del djurägare med godkännande av bidragsberättigade fjälldjur. Man har fått avslag på djur som enligt egna uppfattningar är så pass rasrena att bidrag borde betalas ut. Har Du råkat illa ut i dessa frågor och inte har möjlighet att själv reda ut det hela hjälper vi på Svensk Fjällrasavel gärna till! Kontakta Robert Nilsson på telefon 0928-401 06 så ska vi se vad vi kan göra åt saken!

Mjölkkvoten ej något "hot"

I förra numret av Fjällkon berättade vi att Svensk Fjällrasavel skickat in en ansökan om att våra hotade koraser skulle få en särskild mjölkkvot. Vi har fått svar från Jordbruksverket där man lät tala om att någon sådan kvot f.n. ej kan utdelas då våra fjällkor rymms under "bidragstaket" för stöd till utrotningshotade djur. Sedermera har ju även det hänt att det på mjölkkvotsidan är "brist" på svensk mjölk, så det är ju bara att producera för fullt, åtminstone till den 1 april 1997, men ett hett tips är att det även därefter blir "fri mjölkkvot" eftersom Sverige ej förväntas fylla sin av EU tilldelade mjölkkvot de närmaste åren.

STAMLINJE FÖR FJÄLLDJUR

Avelsansvarig Svensk Fjällrasavel:
Robert Nilsson tel 0928-401 06, fax 0928-402 10
© Svensk Fjällrasavel

LIVPRISER på fjälldjur

Hur mycket ska man ta betalt för kvigan eller kon som man ska sälja? Eller omvänt; vad ska jag betala för de djur jag ska köpa? Prisfrågan tvistas det ofta om, men Svensk Fjällrasavel tycker att nedanstående priser kan gälla som riktpriiser. Givetvis kan justeringar göras både uppåt och nedåt beroende på det aktuella djurets härstamning, renrasighet, exteriör och övriga orsaker. (Alla priser är exkl. moms). De äldre kvigorna ska vara dräktiga om angivna priser ska gälla.

Kalv 2 månader gammal.....1250:-
Kalv 4 månader gammal.....1700:-
Kalv 6 månader gammal.....2150:-
Kviga 8 månader gammal.....2700:-
Kviga 10 månader gammal.....3250:-
Kviga 12 månader gammal.....3800:-

Kviga 14 månader gammal.....4450:-
Kviga 16 månader gammal.....5100:-
Kviga 18 månader gammal.....5750:-
Kviga 20 månader gammal.....6500:-
Kviga 22 månader gammal.....7250:-
Kviga 24 månader gammal.....8000:-

Snöfrida med kalven Sally hemma hos Lena Hansjons, Hölö. Foto: Annica Syding

Fjällkon - bästa kon 1995: 13599 kg ECM!

12

Det finns kulliga kor på Irland!

För några veckor sedan blev Svensk Fjällrasavel kontaktad av en Mr Sam Smily från Nordirland. Han är sekreterare i avelsföreningen för en ras som heter Irish Moiled. Översatt till svenska blir det "Irländsk Kullig", och som man kan se på bilden här ovan är rasen slående lik vår fjällko!

Anledningen till att Sam Smiley skrev är dels att han läste en artikel jag skrev för ett par år sedan i den engelska tidningen The Ark, i vilken jag berättade om vår svenska fjällko och vårt arbete med att bevara henne, och dels för att han är intresserad av att köpa avelsdjur från oss.

IRISH MOILED - Irländsk Kullig

Irish Moiled har liksom vår fjällras drabbats av jordbruksrationalisering och konkurrens av Holstein-Friesian. Antalet djur var som lägst på 1970-talet, endast ett par tiotal djur, men är nu efter energiska räddningsinsatser uppe i nästan 150 renrasiga djur. Dessutom har man sperma efter ett antal renrasiga tjurar.

Självklart har man svåra problem med inaveln och tidigare har man köpt in någon tjur av östfinsk boskap, som ju till färgen mycket liknar Irish Moiled. Men nu ser man sig alltså om efter nytt blod från oss, och vi inom Svensk Fjällrasavel ska givetvis hjälpa till med detta.

Ett problem som vi har påpekat är dock att det kan vara svårt att hitta djur som nedärver vit färg med röda tecken. Risker

är stor att man får svart färg på köpet och det kanske man inte vill ha. Så är det någon av Er bästa fjällkovänner som har en ko som brukar ge kalvar som har röda tecken så kanske vi kan placera ut en tjurkalv på Irland. Det vore väl roligt! Man är även intresserade av kvigkalvar.

Irish Moiled är en mjölkkras och avkastningen är inte så dålig med hänsyn till omständigheterna. Genomsnittet ligger på knappt 5000 kg mjölk.

KOMMER FJÄLLKON FRÅN IRLAND ELLER ÄR DET TVÄRTOM??

Det finns en liten lustighet med just Irish Moiled som vi gärna vill berätta. Det har av historiker ibland hävdats att vikingarna på sina färder över haven hade med sig kor för att man skulle kunna få färsk mjölk. Så kunde det hända att en eller annan av dessa kulliga kor blev kvar i främmande land och kom att påverka de lokala kotyperna genom att blanda sig med dessa.

Men på Irland säger man tvärtom, nämligen att vikingarna på sina härjningståg ofta stal boskap och tog med sig hem. På Irland skulle man alltså stulit av deras kulliga kor och tagit med sig hem till Skandinavien. Irish Moiled skulle alltså vara urmoder till våra fjällkor.

Våra historiker kanske inte håller med, men håll med om att som skröna är den intressant och fantasieggande. Studera bilden här ovan och tro sedan vad Ni vill.

Text: Patrik Gyllenhammar

Fjällkon - har lätta kalvningar!

13

Värsta tjurval!!!!

Det här är en lista över tjurar med SKB-stamboksnummer som Du absolut ska undvika om Du vill avla mot

renrasig fjällras.

Det är de tjurar som för tillfället körs ut från Nyland till seminsektionerna. Denna lista är alltid med i vår tidning. OBS! Vill Du ha kopior av denna lista för att ha i ladugården eller dela med Dig av till intresserade, så hör av Dig till Svensk Fjällrasavels expedition!

- 6701 Yxan
- 6708 Ylle
- 6723 Majs
- 6731 Makt
- 6733 Lönnå
- 6734 Happe
- 6735 Örjan
- 6737 Örme
- 6740 Skatt

Absolut värst av dessa är 6733 Lönnå, 6737 Örme och 6740 Skatt som alla är grava korsningar och har minimalt med fjällras i sig.

Ungtjurar som ska undvikas om Du vill avla mot ren fjällras:

- 6755 Sobi
- 6761 Hire
- 6767 Ymer

Av de kommande ungtjurarna är det 6773 Yber och 6774 Midar som ska undvikas ur fjällrassynpunkt. Det förtjänar att påpekas att 6772 Mitar och 6774 Midar helt felaktigt fått fjällrasbeteckning i Svensk Avels tjurkatalog. Mitar är nu slaktad men Midar kanske dyker upp då och då, och då ska Du veta vad det är för en gök. Det är alltså definitivt ingen renrasig fjälltjur.

Om det nu är så att seminören bara har korsningstjurar av detta slag med sig och Du har beställt en fjällrastjur så föreslår vi att Du skickar iväg honom/henne med oförättat ärende. Det finns fjällrastjurar att få tag på utan problem och det ska de kunna ta fram åt Dig utan diskussion. Ring till Din seminsektion och kolla att de har fjällrastjurar hemma innan Du ska ha semineringen gjord. Om de inte har det så tipsa dem om vilka tjurar Du vill ha och var hjälpsam!

Om Du själv är osäker på vilka tjurar som är renrasiga så hör av Dig till Robert Nilsson tel 0928-401 06, fax 0928-402 10, så hjälper han till om Du vill. För en sak ska vi komma ihåg, vi måste arbeta med seminörerna, inte mot dem!

APROPÅ HYPOPLASI OCH HELVITA DJUR.....

I förra numret av Fjällkon hade vi en artikel med rubriken "Hur ska hypoplasin hållas i schack?" Där berättade vad hypoplasia är, hur stort (eller litet) problemet egentligen är och hur vi ska lägga upp avelsarbetet för att få bukt med den könskörtelhypoplasia som någon gång kan uppträda.

I artikeln nämnde vi bl.a. att könskörtelhypoplasia har ett visst samband med helvita djur. Med detta avsåg vi givetvis att det endast gäller den svenska fjällrasen och inga andra nötkreatursraser. Vi vill bara nämna detta eftersom några hört av sig och undrat om detta gällde alla koraser.

VARFÖR BLI MEDLEM I SVENSK FJÄLLRASAVEL?

Svensk Fjällrasavel är den enda förening i Sverige som enbart värnar om de rasrena fjälldjuren! Föreningen bildades "i elfte timmen" med hänsyn till vad som skett med fjällrasen de senaste årtiondena. Tack vare vårt engagemang och vår handlingskraft så kommer de rasrena fjälldjuren att bevaras och uppföras för framtida människogenerationer. Medlemskap tecknas genom att sätta in 200:- på Pg 833 53 62-3.

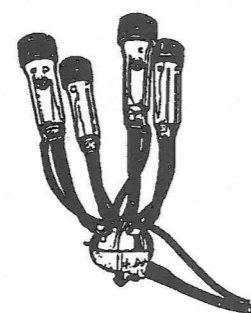
FULLWOOD

Bäst i test!

Klarar nu ännu högre flöden utan stora strömningsförluster.

Fick bästa testvärden vid strömningsmätning vid Universitetet i München. Fem jämförda märken.

- Kvalitet/ekonomi
- För höga mjölkflöden
- Låg vikt

Passar alla mjölkkningsanläggningar. Fråga vår återförsäljare redan idag!

SCAN FARM

Tel. 0500-41 69 00

Fjällkon - finns inte bara i fjällvärlden!

Vilka fjälltjurar är godkända?

Hur i hela världen ska man kunna reda ut vilka djur som är bidragsberättigade med hänsyn till härstamningen då det är så mycket andra raser inkorsade i fjällrasen? Ja, den frågan har vi på Svensk Fjällrasavel fått mer än en gång under vintern. Därför är det nu glädjande att kunna presentera den lista på godkända och icke godkända tjurar i härstamningen ur fjällrassynpunkt. Godkänd = minst 87,5% fjällras i härstamningen.

Listan visar de tjurar med SKB-stamboksnummer som enligt överenskomsten mellan Svensk Fjällrasavel och Jordbruksverket 960117 ska räknas som godkända respektive icke godkända fjällrastjurar.

Det går även att få andra tjurar än de uppräknade godkända, t.ex. om man använt egen tjur vid fribetäckning, men då måste man kunna styrka härstamningen. Uppgifter inlämnade till fjällkoinventeringen som Kurt Graf gjort gäller också. Det som nämnts gäller alltså när man ansöker om bidrag för fjälldjuren hos Länsstyrelserna.

Kolla också gärna själv upp vilka djur som Du har rätt att få bidrag för eftersom det inte är säkert att de som granskar Dina uppgifter har hundraprocentiga kunskaper i ämnet.

Dessa tjurar är godkända som fäder, morfäder och seminerings- eller parningstjur:

- 33 Sving 3914
- 137 Tell 4206
- 27 Lutar 4338
- 148 Tess 4849
- 9 Zober 5663
- 13 Rudo 5675
- 188 Monty 5796
- 49 Bolle 5797
- 14 Gredor 5835
- 58 Sven 6056
- Solberg 6164
- 77 Messar 6165
- 41 River 6169
- 147 Riss 6188
- 43 Rise 6204
- 50 Gunder 6302
- 160 Ring 6468
- 255 Magnet 6476
- 258 Monter 6498
- 66 Gullman 6499
- 10 Zorn 6514
- 6 Martell 6516
- 271 Mozart 6517
- 65 Lur 6547
- 34 Lysing 6548
- 11 Julius 6549
- 1 Holar 6550
- 75 Mo 6552
- 67 Ringo 6553
- 12 Junker 6555
- 24 Lord 6559
- 127 Snö-Solo 6561
- 34 Ringe 6570
- 38 Desing 6574
- 75 Lör 6576
- 6 Fager 6577
- 46 Lester 6578
- 9 Glam 6583
- 302 Misse 6584
- 52 Neru 6586
- 41 Lyster 6587
- 70 Gull 6590
- 61 Dragos 6592
- 10 Stisse 6602
- forts.

- 39 Dixon 6611
- 56 Riv 6616
- 29 Ise 6617
- 72 Lager 6618
- 127 Desir 6619
- 80 Lord 6622
- 83 Rim 6625
- 18 Sigar 6627
- 64 Griver 6630
- 6 Hoss 6636
- 701 Svarting 6639
- 75 Fjänear 6652
- 175 Jo-Moen 6659
- 111 Molle 6665
- 85 Nalle 6666
- 124 Kagge 6668
- 79 Niil 6669
- 153 Nille 6670
- 1 Disko 6671
- 161 Smille 6673
- 27 Gunde 6674
- 17 Rino 6675
- 155 Levi 6676
- 165 Leo 6677
- 158 Hink 6678
- 145 Tassar 6679
- 1 Hubert 6680
- 156 Zonat 6681
- 149 Leonard 6682
- 10 Smith 6683
- 23 Svempa 6684
- 37 Eemeli 6685
- 21 Svartenlind 6686
- 25 Noak 6687
- 44 Fagerman 6688
- 41 Duvolen 6689
- 177 Rusk 6690
- 181 Idear 6691
- 183 Lillemo 6692
- 46 Flink 6693
- 162 Linus 6694
- 164 Lim 6695
- 158 Fare 6696
- 38 Elve 6697
- 157 Lirken 6698
- 57 Hinder 6699
- 52 Elof 6700
- forts.

- 118 Nallebjörn 6702
- 170 Snabbe 6703
- 190 Frank 6705
- 155 Nilas 6706
- 3 Dollar 6707
- 184 Dompe 6708
- 3 Peter 6871
- 60 Blomman 6710
- 705 Sol 6705
- 706 Tyring 6706
- 708 Bill 6708
- 709 Gulle 6709
- 710 Agaton 6710
- 713 Smyg 6713
- 715 Rito 6715
- 717 Kare 6717
- 721 Groll 6721
- 723 Figer 6723
- 724 Bergis 6724
- 726 Basker 6726
- 727 Drill 6727
- 729 Homeros 6729
- 733 Gandi 6733
- 739 Gute 6739
- 743 Bisko 6743
- 749 Kajak 6749
- 780 Rune 6780
- 781 Sigarr 6781
- 782 Svarten 6782
- 784 Biljett 6784
- 785 Solist 6785
- 786 Maro 6786
- 787 Slösig 6787
- 788 Misse 6788
- 790 Figue 6790
- 791 Karat 6791
- 792 Findus 6792
- 793 Figaro 6793
- 933 Kam 6793
- 937 Balett 6793
- 938 Ricko 6793
- 940 Hompen 6794
- 943 Bass 6794
- 946 Hopp 6794
- 948 Sigill 6794
- 950 Risto 6795
- 6702 Bazar 6702
- forts.

- 6703 Bingo 86703
- 6715 Lage 86715
- 6718 Joar 86718
- 6720 Jovial 86720
- 6724 Mikro 86724
- 6728 Lazarus 86728
- 6732 Snäpp 86732
- 6738 Mast 86738
- 6742 Harg 96742
- 6745 Rimbo 96745
- 6746 Hompest 96746
- 6748 Bör 96748
- 6749 Risk 96749
- 6752 Katar 96752
- 6753 Bistro 96753
- 6758 Bula 96758
- 6759 Bam 96759
- 6763 Svartus 96763
- 6765 Homa 96765
- 6766 Karess 96766
- 6768 Deger 96768
- 6769 Delta 96769
- 9005 Mono 9944
- 9006 Nero 9945
- 9009 Sevat 9946
- 9012 Josu 9947
- 9024 Langen 9948
- 9065 Lijo 9949
- S.k. FJÄLLNÄRA:**
- 527 Klöver 6813
- 525 Munter 6814
- 1 Arne 6829
- 28 Jaure 6830
- 2 Grälle 6870
- 8 Vivalle 6872

Fjälltjurar EJ godkända som fäder, seminerings- eller parningstjur. (Dock godkända som morfar):

- 58 Vikal 2300
- 40 Sem 2301
- 24 Sonor 2303
- 700 Stas 2307
- forts.

- 25 Tove 6600
- 15 Kuj 6624
- 26 Talu 6633
- 704 Kajak 76704
- 711 Stag 76711
- 722 Laiso 76722
- 730 Espnäs 76730
- 731 Morgan 76731
- 732 Lasso 76732
- 734 Tosse 76734
- 736 Love 76736
- 737 Drudden 76737
- 738 Pigg 76738
- 740 Ingo 76740
- 741 Finell 76741
- 742 Prim 76742
- 745 Macke 76745
- 746 Florett 76746
- 747 Skön 76747
- 748 Izak 76748
- 783 Kalott 76783
- 795 Rask 86795
- 796 Han 86796
- 797 Esping 86797
- 798 Semson 86798
- 799 Esk 86799
- 935 Mabo 86936
- 945 Bitt 86945

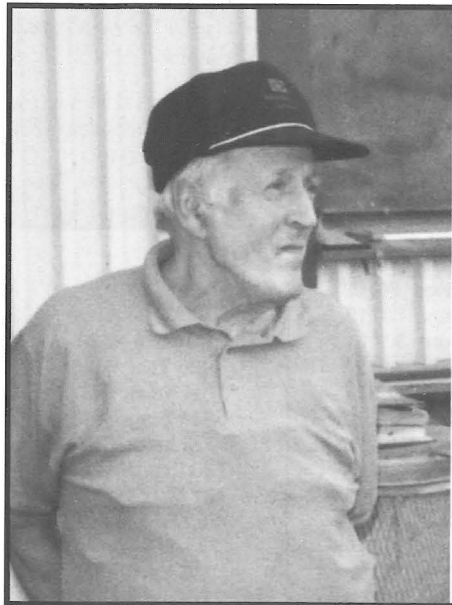
- 6704 Kaviar 86704
- 6705 Yngve 86705
- 6707 Kalufs 86707
- 6710 Mickel 86710
- 6711 Mirre 86711
- 6722 Mal 86722
- 6723 Majs 86723
- 6725 Mister 86725
- 6726 Milo 86726
- 6730 Mulle 86730
- 6731 Makt 86731
- 6734 Happe 86734
- 6735 Örjan 86735
- 6737 Örme 86737
- 6761 Hire 96861
- 6767 Ymer 96767

(Hire och Ymer är så nya att de aldrig hinner bli godkända som mf).

Fjällkon - ökar i antal!

Denna lista kan Du skicka efter från Svensk Fjällrasavels expedition!

En riktig kogubbe och hans fantastiska kolinje!

Rune Boström - en riktig kogubbe!

Bland fjällrasbönderna finns det många kluriga och envisa personer, som inte följt med strömmen, utan tänkt själv och stått för det. Ofta har man fått rätt med tiden. En som på ett bra sätt personifierar den här "bondegruppen" är Rune Boström i Uttersjöbacken.

GER ALLA KOR EN REJÄL CHANS

I Uttersjöbacken, strax utanför Lövånger i Västerbotten, har Rune i drygt 30 år drivit jordbruket tillsammans med brodern Roland. Rune har väl haft huvudansvaret för ladugården och Roland för åkern.

Där finns mycken klokskap och klurighet samt en god portion envishet, men där finns också värme och generositet som gör att besöken där alltid vill dra ut på tiden. Rune är också en i ordets rätta bemärkelse "riktig kogubbe". Där försvinner inte en ko lättvindigt ur ladugår-

den, spelar ingen roll om det är spen-tramp eller kalvningsförlamning, kon ska ha en eller ett par chanser att bli frisk.

När det gäller att ha tålamod med en gammal trotjänare som haft lite otur har man aldrig mött Runes överman. En ko som haft otur kan lugnt koncentrera sig på att bli frisk utan risk att se slaktbilen genom ladugårdsfönstret.

Det förekommer med andra ord ingen 50 procents rekrytering i Uttersjöbacken, utan det har genom åren blivit avelsmaterial över till andra behövande. Det finns nog inte många besättningar som sålt så många kvigor till liv under så många år som Rune och Roland. Det har dessutom försålts en mängd goda avelstjurar under åren, en liten del av dem har vi hunnit samla sperma efter i "Projekt Rädda Fjällkon".

DE FÖRSTA FJÄLLKOINKÖPEN

Under de betingelser som råder i Uttersjöbacken finns det ju en bra chans för ett bra komaterial att växa till och frodas, och det har verkligen Runes L-linje gjort sedan våren 1960 då den kom till ladugården.

Rune jobbade som kontrollassistent på 1950-talet och skaffade sig en god uppfattning om vart det stod att finna bra kor. När det sedan blev dags att börja satsa mera tid på hemgården så tyckte Rune att man inte hade ett komaterial som riktigt höll måttet, och då kom kokännedomen till användning.

Genom en del intressanta inköp förbätt-

rades besättningen snabbt åren 1960-61. De inköp som kom att betyda mest var förvärvet av L-korna från John Johansson i Mjödvattnet strax söder om Skellefteå.

John och Hildur skulle våren 1960 sälja sin besättning på auktion. Rune åkte då för han visste att där fanns bra djur. På auktionen köpte han 18 år gamla 18 Livros efter 5 These'n SKB 229 och 11 Linda, en fantastisk ko som på 17,48 år dittills i snitt hade mjölkat 3995 x 4,0% = 159 kg smf.

Att denna kolinje överhuvudtaget blev av kan vi tacka Hildur för. 11 Linda fick bara en kalv för hon fick livmoderinfektion efter kalvningen och blev så dålig att hon blev tvungen att slaktas. På den tiden lade man inte på kalvar efter förstakalvare eftersom man ansåg att de vara svagare, och då skulle kalven slaktas.

Men Hildur hade aldrig sett ett så stort juver på en kviga som på 11 Linda, så hon bönade för lilla Livros och på den vägen vart det.

800 KRONOR FÖR KON

18 Livros kom till Rune för 800:-. En dotter till henne, 60 Lirka efter 12 Drabant SKB 3723 kom också till Rune för 1400:-, vilket då var rätt så mycket för en ko (en slaktko stod i ungefär 400:-). Rune ropade också in en kvigkalv efter Livros och Malte.

Men det är linjen Livros-Lirka-Lena vi ska koncentrera oss på då den kommit att få stor betydelse först för Rune och

nu senare för rasen i stort. 60 Lirka SKB 7950 avkastade på 12,4 år 4247 x 4,4% = 187 kg smf och fick 10 döttrar varav 8 fick kalva in. En slogs ut som förstakalvare, men de sju andra avkastade enligt följande:

Ko	Prod.år	Mjolk kg	Fett %	Kg smf
65 Lena	8,4	4319	4,8	208
93 Liska	12,1	4450	4,4	198
107 Lika	8,9	5104	4,8	247
124 Lina	7,1	5101	4,0	205
132 Lisva	7,4	4666	4,5	210
145 Linn	5,11	4742	4,3	204
151 Lirr	4,2	4178	4,1	171

Som synes av tabellen ovan kan man prata om god nedärvning när 6 av döttrarna mjölkar bättre än modern med en medelproduktionslängd av 8,4 år.

TJURAR EFTER DEM TAPPADE

För att inte hela tidningen ska tas upp av L-kor så ska vi koncentrera oss på tre av Lirkas döttrar som är upphovet till en del av de tjurar som vi samlat sperma efter i Projekt Rädda Fjällkon (PRF). Det är 65 Lena, 124 Lina och 132 Lisva.

65 Lenas sista dotter hette 147 Leana, en vacker men liten ko som fick mycket efter sig, men det hade kunnat bli annorlunda för när 147 skulle till att kalva så hade Rune som vanligt gott om kvigor och ont om plats, så han anmälde till slaktföreningen att han hade livkvigor till salu.

Strax dök det upp två bröder från Lövånger som behövde en ko. Rune erbjöd dem Leana, men efter att bröderna gått ensamma längst ner i ladugården och tusslat en stund så kom de tillbaka och sade att de inte var intresserade av henne för hon såg ut som en som de just skulle skicka på slakt för hon hade haft så svårt för att kalva.

Näväl, de köpte en annan och Rune gick för att ringa slaktföreningen för att meddela att 147 ej längre var till salu. " -Men varför då?", löd det i telefon, " -vi har ju en köpare till henne". " -Nej", sade Rune, " -man har dömt ut henne och sagt att hon kommer att ha svårt att kalva, så den förlusten ska jag ta själv".

På den vägen vart det och 147:an fick sedan 12 kalvar hos Rune, varav 9 kvigor. 147 avkastade på 12,5 år 5220 x 4,2% = 218. Vi kan ju nämna att två av 147 Lenas döttrar, 202 Leda och 236 Lena, avkastade 5390 x 4,6% = 250,

290, x 3,4% = 244 kg protein och 98 Noppa som på 5,6 år producerat fina 6516 x 4,3% = 281, x 3,4% = 224. Hon är mor till PRF-tjuren 25 Noak.

MÄNGDER AV ÄTTLINGAR TILL 60 LIRKA

Totalt har det funnits mellan 170-180 ättlingar efter 60 Lirka. Idag finns de från 4:e till 12:e led. Företrädesvis finns de i Västerbotten, Norrbotten och Väster-norrland, men faktiskt också i vårt västra broderland Norge där det satts in en dotterdotter till 236 Lena i semin vid namn 9103 Lilla Konge.

L-KORNA HAR ALLTID VARIT BRA

Det som är noterbart är att jämfört med de andra linjerna i Runes besättning så har alltid L-korna stått sig bra. Långlivade och bra med mjölk. När man studerar gårdsstamboken kan man inte undgå att märka hur de ofta skiljer ut sig på ett positivt sätt.

Det är desto mer beaktansvärt eftersom Rune använt egen tjur (i besättningen finns fortfarande egen tjur), vilket ju gör att härstamningarna ofta blir likartade mellan de olika kolinjerna.

Och då är det imponerande att en viss kostam i 30 år kan hålla en särställning i besättningen. Det måste tyda på en sällsynt lyckad och kanske tursam nedärvning. Lägg därtill en hög kvigfrekvens hos denna stam och ni har ett bra korecept.

När PRF startades var det en av målsättningar att ta vara på denna fina stams egenskaper då den var så väldokumenterad eftersom den var spridd i så många besättningar och överallt hävdad sig bra.

Eftersom dessutom härstamningarna var relativt obesläktade med det som fanns i övrigt var det dubbelt intressant för PRF-arbetet.

Runes och Rolands besättning har idag fått den värdefulla betydelse den skulle ha haft för länge sedan om man bara >

3,8% protein på 7,1 år respektive 6094 x 4,3% = 264, 3,4% protein på 9,8 år.

Från Lirka-Lena-linjen kommer fyra PRF-tjurar: 157 Lirken, 161 Smille, 164 Lim och 165 Leo, samt fyra privata stamboksförda tjurar: 38 Elve, 52 Elof, 149 Leonard och 155 Levi.

LINUS-TJUREN FRÅN LINA-LINJEN

Den andra Lirkalinjen vi tittar på är efter 124 Lina. Hennes dotter 176 Linda avkastade på 7,1 år 4435 x 4,3% = 190, 3,4% protein. Linda hade en dotter vid namn 220 Linn som på 7,8 år avkastade 4538 x 5,4% = 244, 4,0% protein.

Efter henne köpte Märten Dahlberg en kviga vid namn 252 Nina som hos honom gjorde fina 5899 x 4,8% = 281, 3,9% protein på 9,9 år.

Från Lirka-Lina-linjen kommer PRF-tjuren 162 Linus och en privat stamboksförd tjur som heter 17 Rino.

NOAK-TJUREN FRÅN LISVA-LINJEN

Den tredje Lirka-linjen är efter dottern 132 Lisva. Lina och Lisva var helsyskon efter tjuren 360 Svante SKB 6182. 132 Lisva hade en dotterdotter, 219 Lisvi som hade 11,4 år i produktion med 5035 x 5,0% = 253, x 3,7% = 185 kg protein.

Lisvi har i sin tur en dotter och dotterdotter hos Märten Dahlberg, 303 Nivea, som på 5,9 år lämnat 7195 x 4,0% =

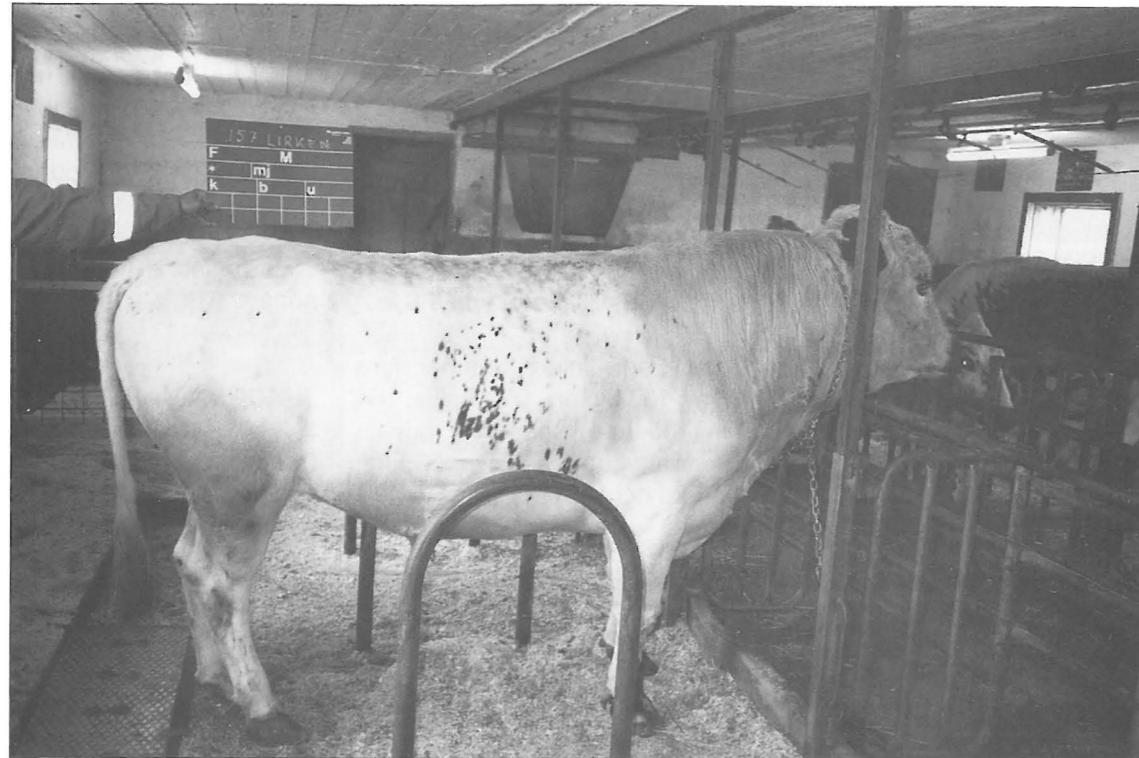
FJÄLLKON

begripit sig på tjurkalvsinköp på gamla Nordavel. Och får vi alla sända dem en tacksamhetens tanke för att de genom åren sparat så många tjurar att det alltid funnits för hugade spekulanter. De har frikostigt ställt upp med det material de haft när vi kommit i spermasamlartagen.

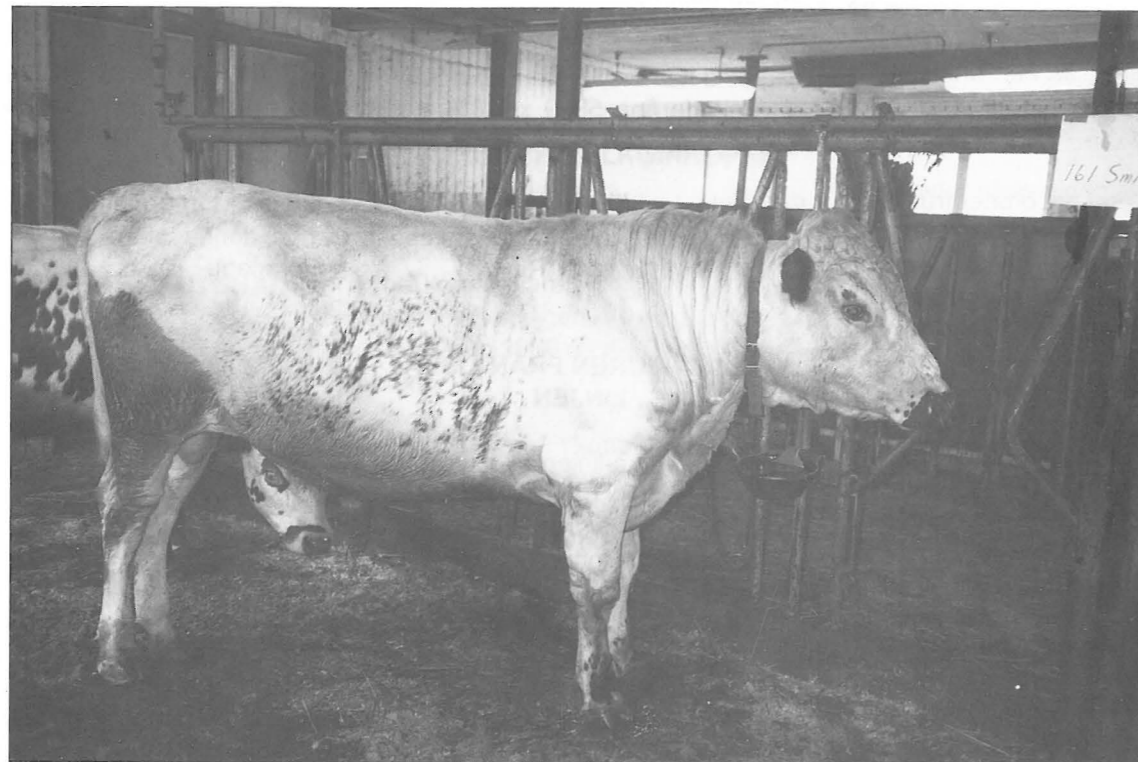
NY REGI I UTTERSJÖBÄCKEN

Idag förvaltas besättningen av Rolands dotter och måg, Helen och Tommy Öhgren, naturligtvis med benäget bistånd av Rune och Roland.

Det gläder oss mycket att en sådan här fin besättning får fortsätta där den hör hemma och vi önskar Tommy och Helen all lycka till i framtiden!

Här ser vi tjuren 157 Lirken från Rune Boströms besättning.

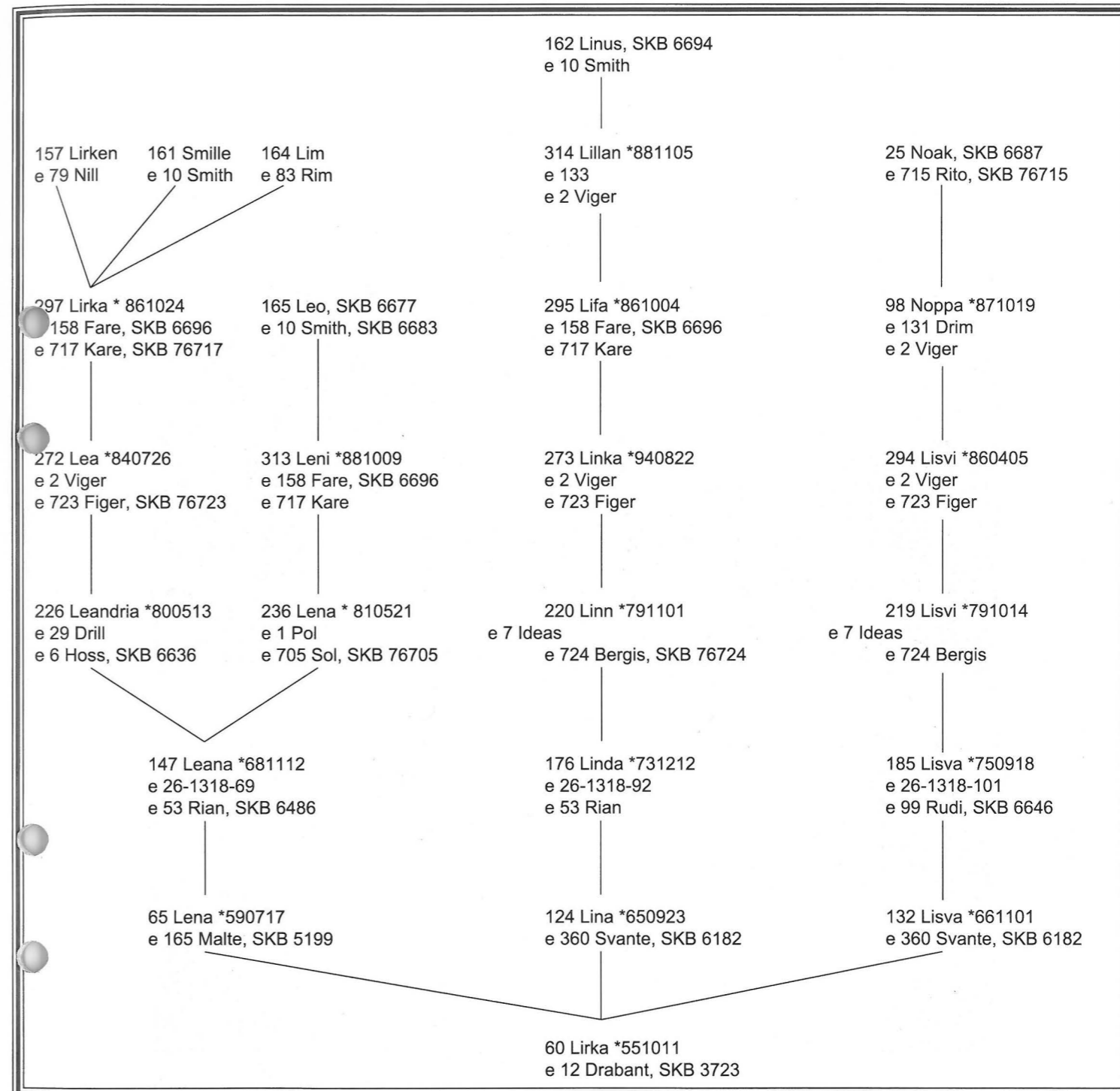
Den här tjuren, 161 Smille, är halvbror till 157 Lirken. (Se stamträd på sidan 21!).

Fjällkon - mjölkar mycket/kg kroppsvikt!

20

FJÄLLKON

60 LIRKA OCH NÅGRA AV HENNES ÄTTLINGAR

TA STÄLLNING NU!

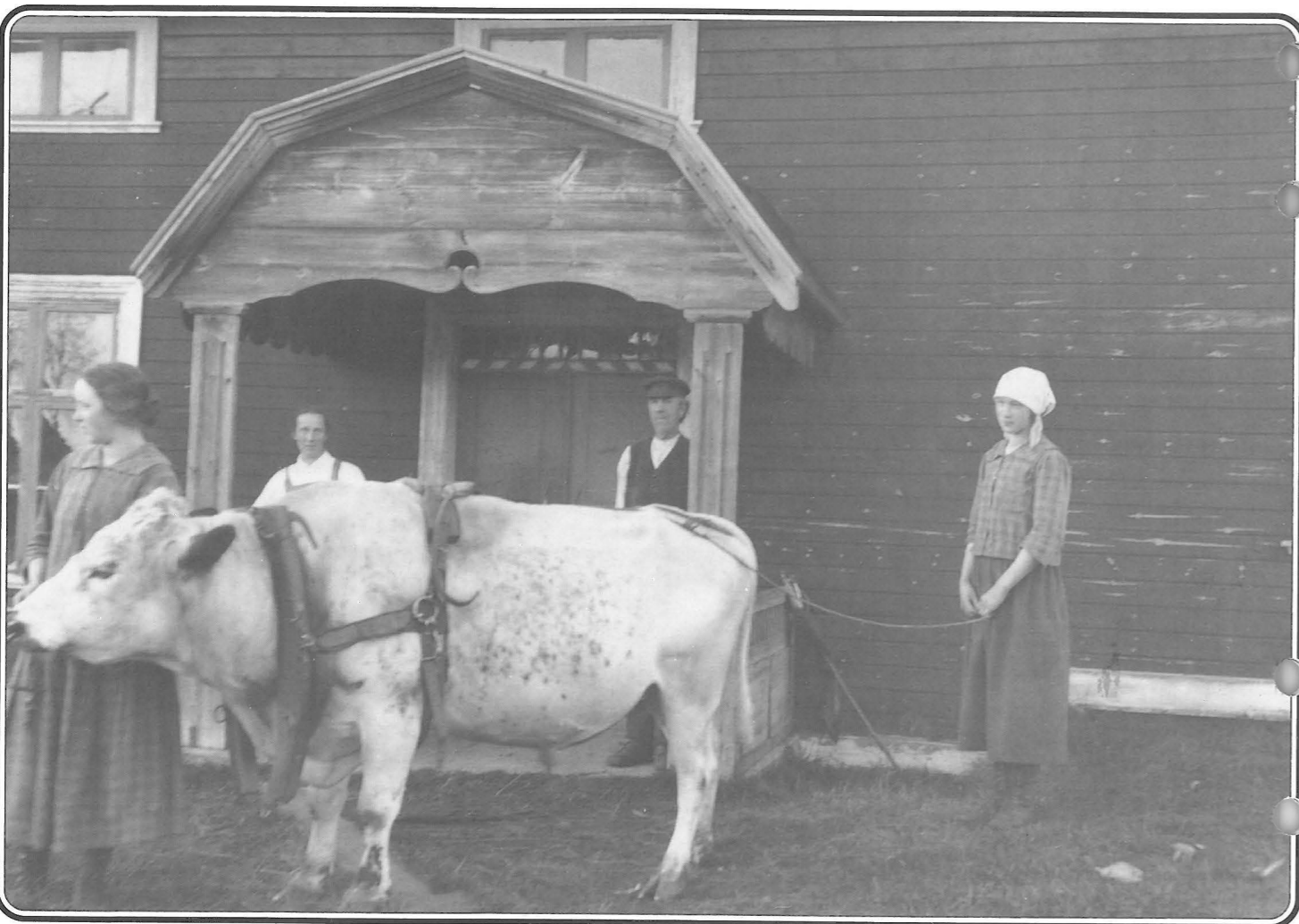
Svensk Fjällrasavel är den enda förening som värnar om den renrasiga fjällkon. Om Du ännu inte är medlem så bli det nu och stötta vårt arbete, Du behövs! I årsavgiften 200:- ingår bl.a. denna tidning som kommer ut med 5-6 nummer/år. Vårt Pg är 833 53 62-3. Välkommen som medlem!

Fjällkon - skaffa Dig en själv!

21

Berättelse kring ett gammalt fotografi....

Från Helga Olsson i Ytterberg, Sveg, har vi fått nedanstående gamla foto. Fotot är taget 1923. Ytterbergs tjuvförening bildades 1912. Första tjuren var Rex 18 av Rösta (R 377 * 1911 e Lycke Rex R 111). Gården Knätten, Helgas hemgård, svarade för tjuvhållningen från 1912-1925, sedan växlade den mellan djurägarna i byn. Tjurarna som hölls på Knätten fick också fungera som dragdjur, då ofta i par med hästar. På bilden nedan syns Ida och Lars Svensson med döttrarna Sofia och Matilda som ofta fick hjälpa till med olika körningar. Tjuren på bilden heter Modellus (R 1533 * 150915 e Snögubbe R 387) och kom från byn Bölåsen i Jämtland. (R = Riksstamboksnummer).

Kinesiskt ordspråk:
Den som funderar för mycket över nästa steg kan bli stående på ett ben resten av livet.
*
- I Glasgow har de aldrig snö på gatorna.
- Varför inte det?
- Jo, där finns en miljon innevånare - alla skottar!

- Vad har du gjort med huvudet, du har ju bandage över hela ansiktet?
- Myggbett.
- Myggbett? Det måste ha varit en stor mygga.
- Ja, men pappa klarade den. Han slog ihjäl den med en spade!
*
- Bara idioter är säkra på sin sak.
- Är du säker på det?
- Ja, absolut.....

Patrik har världens lataste kanariefågel. Den orkar inte ens kvittra. Den nöjer sig med att lyssna till kaffekokaren och sedan nicka instämmande.....
*

En slaktare var instämd till tinget för att ha blandat diverse kött som inte var avsett för människoföda i kött-färsen. Slaktaren fick två års fängelse. Även hustrun var inblandad.....

Fjällkon - stark & hållbar!

VITBOK

För att i någon mån stävja framtida ryktesspridning kring bildandet av Svensk Fjällrasavel och för att det även ska finnas ett dokument som kan läggas till föreningens handlingar som berättar om de skäl vi haft för vårt handlande, har vi satt ihop denna vitbok över skeendet som ledde fram till bildandet i november 1995.

Resonemangen kring nödvändigheten att rädda fjällrasen till framtiden är ju gamla och ganska väl kända. I drygt 20 år har dessa uppgifter ältats fram och tillbaka medan koantalet snabbt minskat, först som en följd av att så många mindre gårdar lades ned, men under tiden 1978-1990 mest p.g.a. att antalet renrasiga fjälltjurar i semin minskat.

Men vinden började långsamt vända, och sedan slutet på 1980-talet har vi märkt att det funnits en klar vilja bland SKB-föreningens medlemmar att rädda fjällrasen. Det har synts på många sätt, dels den stora efterfrågan på renrasig sperma, dels på stämmouttalanden och debattinlägg i skrifter.

1992 på våren hölls ett möte på Ulriksdals slott där bildandet av en fjällrasförening stod på dagordningen. Att det då inte blev av berodde i huvudsak på att det är en så stor apparat att dra igång när man ska bilda en rikstäckande förening att vi inte riktigt tyckte det var mödan värt.

Vi beslöt att gå fram motionsvägen till SKB-stämmorna och den vägen få förbättringar till stånd för fjällrasen. Det arbetet påbörjades omgående och från Ulriksdalsmötet skrevs motion till SKB-stämman 1992 som krävde fler insatta fjälltjurar i semin även om det skulle inkräkta på avkommebedömningen. Motionen antogs av stämman.

1992 i jultid bildades "Projekt Rädda Fjällkon" (PRF), ett samarbete mellan Världsnaturfonden och fyra djurägare. Vartefter har fler och fler blivit delaktiga i det projektet och stödet för det har blivit större än vad vi vågat hoppas på i början.

1993 motionerades det till SKB-stämman om att den skulle antaga ett bevarandemål för fjällrasen jämte avelsmålet, för vi stötte ofta på det argumentet i diskussioner med tjänstemän inom Svensk Avel att "SKB-föreningen inte sysslade med bevarande utan med avel och därför inte skulle ta särskild hänsyn till fjällrasen". Det motionerades även om att man skulle antaga och försöka få Svensk Avel att acceptera det gruppavelssystem som vi tagit fram inom PRF.

Trots mycket hårt motstånd från dåvarande sekreteraren i SKB-föreningen, Stig Näslund, så gick motionerna igenom. Dessutom på en av de största SKB-stämmorna på senare år.

Framgångarna för fjällrasen fortsatte och genom den "nya" tidskriften Kullig Kontakt som började ges ut 1994 fick den ett bra forum. Dock hördes hela tiden sura grymtanden från vissa tjänstemannahåll om hur oseriöst och världsfrånvänt det var både med gruppavelssystem och tidskrift.

På det hela kändes det som om arbetet gick framåt och SKB-föreningen tyckte vi var det rätta forumet. De medlemskontakter som redaktionen för Kullig Kontakt hade med SKB-folk visade entydigt att medlemsviljan fick komma till uttryck för första gången på länge. SKB-föreningen hade dessutom fått ökad tyngd då man sommaren 1993 för första gången mer officiellt fick utse en avelscommité på uttrycklig order av ledningen i Svensk Avel.

Under föregående år sköttes inköpen av avelsledaren efter visst samråd med SKB-styrelsen. Till avelscommité valdes Hans-Erik Nordström (ordf), Robert Nilsson och Margot Lindberg. Under 1994 adjungerades Curt Johansson till commitén. Från Svensk Avel satt Stig Näslund.

Det var ju förstas bäddat för konflikter, men ofta gick det ändå bra att jämka samman viljorna. Ur fjällrassynpunkt var det hela tiden val mellan "pest och kolera" då det många gånger bara kunde gälla att köpa in den "minst vidriga korsningen". Många gånger fanns det inte ett renrasigt tjurkalvserbjudande att tillgå.

Tillsvidare försökte vi lösa det med att få in åtminstone ett par tjurar per år på semin via Svensk Avel och jämsides köra PRF och den vägen försöka täcka upp lite bredd på tjursidan.

Svensk Avel accepterade ju aldrig gruppavelssystemet, men det gick ju att styra det ditåt i alla fall om man inte pratade högt om det. Ett stort problem var hela tiden att fjällkor som var uttagna som tjurmödrar seminerades med korsningstjurar som ju gjorde avkomman ointressant ur fjällrassynpunkt.

Alla försök att ta upp frågan om att få folk att använda rätt tjur vid semineringsarna stöp på argumentet att "det har vi provat förr och det går inte". Därför började vi under 1994 att så att säga underhand kontakta djurägare med intressanta kor för att få rätt parning utförd, varför det under 1995 kunnat köpas in en del intressanta och i de flesta fall grupprena tjurkalvar. Så avelscommitén gick skapligt att bemästra, men det var som att gå på glas många gånger.

Fjällkon - en utmanare!

FJÄLLKON

SKB-stämman 1994 gick återigen fjällrasen tillmötes då den antog en motion om att man inte skulle tillåta horn på semintjurar av SKB-ras. Ett beslut som den senare sekreteraren i SKB-föreningen på något outgrundligt sätt lyckades "glömma" i protokollet för årsmötet.

Det antogs även en motion om att inga tjurkalvar skulle köpas in efter överkorsade kor vilket sorgligt ofta gjorts. Det sades att tjurkalvens mormor skulle stå som ren SKB i kokontrollen. Sammantaget återigen en hjälp för oss som ville stävja inkorsningen av andra raser. Det har således gått bra att få skutan att börja vända med demokratiska och långsiktiga metoder.

Men tiden var "fem i tolv" när vi började arbetet i PRF 1992 och den fortsatte att gå. Starkt motstånd mot fjällrasen fanns främst bland en del av Svensk Avels tjänstemän och de avelsansvariga inom husdjursföreningarna. Det största problemet var hela tiden det att folk trodde att de använde rena fjälltjurar när de beställde "ren SKB" till djuren som skulle semineras.

Det gällde alltså att på något sätt klargöra vilka tjurur som var fjälltjurar och vilka som inte var det. Därför väcktes i en debattartikel i tidningen Husdjur vintern 1995, förslaget att Svensk Avel enbart skulle ta fram fjälltjurar. Då skulle man till slut ha ett system där svenska SKB-tjurar framtagna av Svensk Avel var av fjällras och seminörer och djurägare skulle veta vad de använde.

Det var aldrig tal om att så att säga "sparka ut" andra avelsriktningar utan tanken var att importera bra västfinska och och isländska tjurur till de SKB-bönder som ville ha det. Vi skulle inte blanda i aveln, utan blanda fick var och en göra ute i ladugårdarna om man själv ville.

Dessutom behövdes det lilla utrymme som fanns att avkommebedöma SKB-tjurar till fjällrasen om det skulle finnas någon trovärdighet i att man skulle kunna få in nog många tjurur i aveln.

Detta förslag var den optimala och sista återstående kompromiss som fjällrasen kunde tåla, längre gick det inte att sträcka sig. Vi menar fortfarande att det hade varit en framkomlig väg som hade kunnat tillförsäkra alla djurägarinriktningar en möjlighet att avla efter sitt eget huvud.

Det som hade blivit konsekvensen var det att en hel del SKB-kor efter korsningstjurar hade blivit värdelösa ur tjurproduktionshänseende. De hade dock inte varit värdelösa ur mjölksynpunkt och ur besättningsavelssynpunkt, men det ville en del framträdande SKB-bönder inte inse. Tydligt låg det mer status i det här att sälja tjurur till semin än vad vi trodde.

Man vägrade blankt att lyssna och beskyllde oss för att vara intoleranta och mycket mer. Det hjälpte inte att påminna om stämöbeslut som pekade i en annan riktning. Då återstod bara att förändra styrelsens sammansättning, och senare avelscommitén, för att kunna utföra det vi visste var flertalet av medlemmarnas vilja, dock vill vi understryka att det aldrig var tal om att utesluta andra raser ur SKB-rasen, utan bara om hur aveln skulle kunna läggas upp så att alla grupper kunde få möjlighet att fortsätta. Ambitionen var att importera det vi inte framställde själva.

SKB-stämman 1995 blev också ett ytterligare steg för fjällrasen och efter stämman valdes ny avelscommité. Emellertid hade fjällmotståndarna lyckats väcka Svensk Avels intresse för hur SKB-aveln sköttes. SKB-föreningen fick ett brev där man påstod att SKB-föreningens avelscommité under 1994-95 (alltså utan

fjällrasmajoritet) köpt in kalvar efter ett nytt sätt och börjat indela rasen i olika grupper. Vi blev lindrigt sagt förvånade över brevet och undrade om man inte någon gång läst sin egen tjurkatalog eller pratat med avelsledaren för SKB-rasen, för då hade man ju väl vetat att rasen varit indelad i grupper sedan början på 1980-talet och att nuvarande system med F, RK och SKB gällt sedan 1990. (F = fjäll, RK = rödkulla).

Men vi erbjöd oss naturligtvis att träffa en representant från Svensk Avels styrelse på vårt nästa sammanträde för att förklara och reda ut saken. Sekreteraren i SKB-föreningen, Curt Johansson, fick i uppdrag att avtala om tidpunkt för vårt sammanträffande.

På en träff vid Ultuna i september 1995 mötte Curt Svensk Avels VD Bertil Hovmark som hellre ville ha en stor sammandragning på Ultuna i november. Då skulle representanter för Svensk Avel, SKB-föreningen, genbanksnämnden, SHS och SLU träffas och på en dag kunna lösa alla problem.

Detta motsatte sig styrelsemajoriteten i SKB-föreningen, men sekreteraren trodde att det skulle bli bra. Vi var rädda att det bara skulle bli bråk och ytterligare låsningar som skulle försvåra en slutlig samsyn som var vår målsättning. Vi ålade sekreteraren att avstyra det hela så att vi hellre kunde ta instanserna en efter en, men han hävdade att det inte gick att dra sig ur och "att det säkert skulle gå bra".

Med viss bävan åkte vi till Ultuna den 9 november 1995. Vi kände ju mer än väl till de motsättningar som fanns i styrelsen och mellan en del av de övriga deltagarna, men vi tänkte försöka göra det bästa av situationen för föreningens och fjällrasens skull.

Det gick också ganska bra till en början, men efter det att Hans-Erik Nordström sagt att 3/4-delar av SKB-föreningens medlemmar föredrog korsningstjurar så var det som om VD:n och ordföranden i Svensk Avel lite grand slutade att lyssna på argumenten. Hans-Erik är ju en tung person inom lantbrukssverige och jämfört med honom vägde vi för lätt. Mötet avslutades i god sämja och vi var väl ändå alla lite till mans glada över att det inte blev värre än det blev.

Direkt efter hade vi ett avelscommitésammanträde och fick i slutet på det reda på att Svensk Avel inte godkände den nya avelscommité som SKB-föreningen valt. Det sades då att de avelsansvariga skulle få komma in med lämpliga förslag på personer till commitén. Vidden av det beslutet slog oss inte till en början.

På kvällen den 9 november när vice ordföranden i SKB-föreningen Robert Nilsson kom hem från Ultuna, frågade familjen hur dagen varit. Han märkte då att det inte riktigt gick att "klä den dagen i ord" så snabbt. Det hade hänt så mycket att det var svårt att värdera allt. För att få hjälp med det och även för att försöka tänka ut hur vi skulle gå vidare utan att tappa fart ringde han redan samma kväll upp dåvarande redaktören för Kullig Kontakt, Lennart Rosén.

Lennart hade inte varit van att se denna totala tudelning av SKB-styrelsen som vi andra som varit med i många år hade vant oss vid, och han var bekymrad över dagens utfall. Lennart tyckte att vi verkligen sänt fel budskap till Svensk Avel när vi inte var sams. Varför skulle Svensk Avel lyssna på SKB-föreningen som inte ens var sams inom sig?

Varken Robert eller Lennart kunde då hitta en väg att jobba framåt för fjällrasen då det "verkade stängt överallt". Samtidigt började också vidden av avelscommitéfrågan slå dem. SKB-föreningen skulle härnäst inte med någon garanti påverka SKB-

FJÄLLKON

aveln. Svensk Avels princip var att bara de bästa tjurarna skulle användas. Någon hänsyn till härstamningsbredd eller härstamningsinriktning skulle inte göras. Det enda som skulle gälla var mesta möjliga mjölk i alla lägen. Då började tanken på att överge "SKB-skutan" ta form. Vi hade nått vägs ände.

Morgonen därefter ringde Robert upp Patrik Gyllenhammar, dåvarande ordföranden i SKB-föreningen, för att höra hans reaktion och om han hade någon idé för framtiden. Även Patrik kände det som om alla bägare tömts och att det var svårt att se en väg ut ur det hela som skulle kunna gagna fjällrasen.

Robert nämnde då om att det enda som återstår är att "bryta sig ur" SKB-föreningen och bilda en fjällrasförening. Det blev alldeles tyst i andra ändan av luren för ett ögonblick, varpå Patrik sade "ja, det måste vi kanske göra". Det var ett mycket långt steg för Robert och Patrik att ta, de hade ju båda jobbat mycket hårt för SKB-föreningen, och man visste ju vad man hade men inte vad man skulle

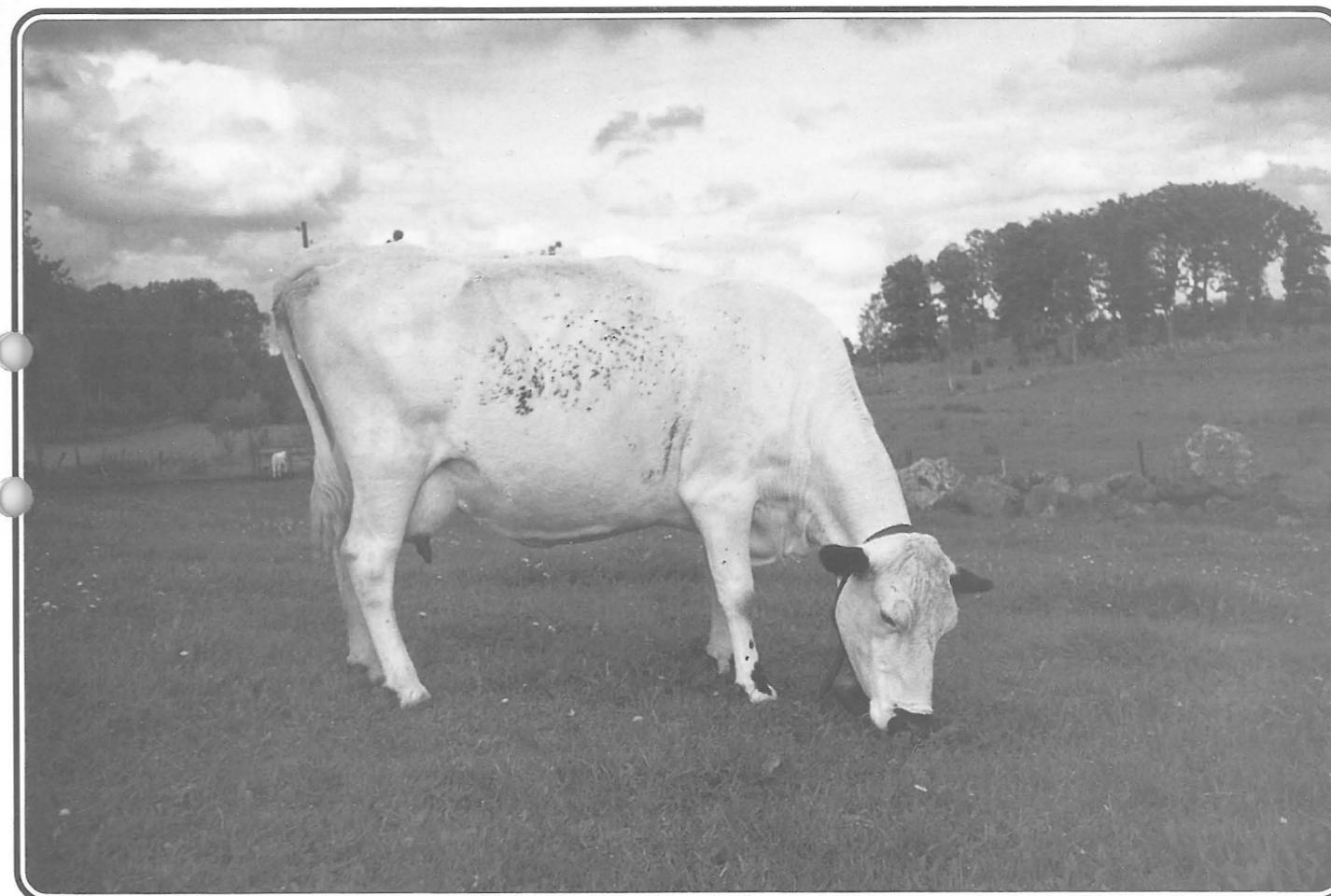
De diskuterade om man verkligen skulle kunna samla folk till en fjällrasförening och förstod att de snabbt behövde få klart med om Lennart skulle lämna Kullig Kontakt och komma med över till den nya föreningen. Patrik sade då att om Lennart är med så skulle terrängen sonderas, för de visste ju att det skulle bli ett enormt jobb att dra igång allt. Robert ringde upp Lennart och han var med på det hela. Därefter började sonderingarna med de närmaste och när man hade kontaktat ett drygt dussin av de mest tongivande djurägarna i fjällras-sverige och ingen var emot tanken så beslöts att köra för

fullt. Därefter skrev Robert, Patrik och Lennart varsitt utkast till medlemsutskick och jämkade ihop dessa tre till ett gemensamt som sedan skickades ut till medlemmarna i SKB-föreningen.

Aldrig hade vi i då trott att det skulle bli ett sådant genomslag på fjällrasidén och att bemötandet skulle bli så översvallande positivt. Det var precis som om alla (nästan alla i varje fall), hade gått och väntat på att någon skulle göra det som vi gjorde. Föreningen Svensk Fjällrasavel var igång.

Idag kan vi konstatera att föreningen kom till i rättan tid ur många aspekter och att det finns en vitalitet i den som vi ska göra allt för att ta vara på inför framtiden. För ingen av oss som nu går i bräsch inbillar oss att det alltid ska gå lika lätt som det gjort hittills. Vi är väl medvetna om att det säkert kommer att tillstöta bekymmer vad det lider, men ingenting, absolut ingenting, kommer att kunna stoppa fjällrasen och Svensk Fjällrasavel. Det är också glädjande att konstatera att Svensk Fjällrasavel redan vid den första stämman i mars 1995 hade fler betalande medlemmar än SKB-föreningen. Detta styrker väl mer än väl vad fjällkovännerna runt om i landet tycker, vill och känner för.

Likaså kan vi konstatera att det nu blivit en ras mindre inom SKB-rasen. Det som varit basen och grunden för den har nu lämnat den och kvar finns nu bara SKB, alltså Svensk Korsnings Boskap. Fjällrasen går vidare och lämnar bråk om avelsinriktningar och tjurur med horn bakom sig, de frågorna hör ju hemma i SKB-föreningen.

Hur Svensk Fjällrasavel bildades kan Du läsa om i ovanstående artikel. Vi kallar den för "Vitbok", dvs en ren, klar och ärlig beskrivning av det som skett. På bilden ser vi fjällkon Stina från familjen Blomqvist i Österåsen, Herrljunga.

Fjällkon - finns i hela vårt land!

Fjällkon - en genuin lantrasko!

Här behandlas småföretag som stora kunder.

Vi vet att varje småföretag har unika behov. Därför har vi inte satt ihop något företagspaket som ska passa alla.

Vår princip är att man betalar för det man använder. Oavsett storlek, kan vi erbjuda allt ditt företag kan tänkas behöva.

Hos oss är även små företag stora kunder.

Föreningsbanken
Småföretagarbanken

FJÄLLKON

Nya fjälltjurar spermasamlade

Tidigare år när vi spermasamlade de nya fjälltjurarna ute på gårdarna var det ingen större svårighet att få ihop ett tiotal tjurar, även om systemet någon gång medförde att sperman visade sig vara av alltför dålig kvalitet för att kunna frysas. Det var både effektivt och ekonomiskt när vår veterinär Peder Jacobsson reste från gård till gård, samlade sperma, paketerade och sände iväg "skörden" med Jetpac till laboratoriet i Skara. Samtidigt blev det en trevlig kontakt mellan djurägarna, veterinären och vårt bevarandeprojekt. Men säg den glädje som varar beständigt! EU-reglerna som kom att gälla efter Sveriges inträde i den europeiska unionen medförde också ett stopp för vår dittills så framgångsrika metod att ta fram nya tjurar till avelsarbetet med fjällrasen.

SVENSK AVEL STÄLLDE UPP

Emellertid ställde Svensk Avel upp mycket fint i denna nya situation. Man bjöd sig att ta emot våra tjurar för spermasamling i ett stall vid Alebäcks stuteri där man normalt sett endast arbetar med seminverksamhet för hästar.

Kunde våra djurägare bara ordna så att fjälltjurarna var testade för ett antal sjukdomar några veckor före den planerade spermasamlingen, så åtog sig Svensk Avel att ordna med transporterna av tjurarna.

Efter samlingen kan så tjurarna antingen slaktas, eller i särskilda fall, återtransporteras till tjurens ägare.

TJURANTALET BEGRÄNSAS

Detta system begränsar i någon mån antalet tjurar vi kan spermasamla, men det gör inte så mycket, bara vi styr härstamningarna och urvalet av tjurar så att de motsvarar våra behov.

En stor fördel med detta nya system är att kvalitén på sperman blir av högsta klass, vilket medför att Svensk Avel kan distribuera densamma med sina vanliga rutiner. Detta besparar oss mycket arbete och bekymmer.

Emellertid kan oförutsedda händelser sätta krokben för oss i vårt arbete. Ingen tjur får nämligen tas in i stallarna på Alebäck som visar yttre tecken på sjukdom, exempelvis ringorm. Och detta

Fjällturen 3 Peter har 29 lse 6617 som far och 6732 Snäpp som morfar. 3 Peter har som synes på bilden en hel del STN-blod i sina ådror och härstammningsmässigt sett kommer han att bli mycket användbar. Foto: Lennart Rosén

var just vad som hände i höstas. Fyra av de tjurar vi tagit ut drabbades av just ringorm en tid innan transporten till Alebäck, och någon tjur fick stanna hemma därför att besättningen inte var leukosfriförklarad.

Resultatet av det hela blev att av alla tjurarna vi valt ut var det bara två som kunde bli tappade i höstas. Den ena var en s.k. fjällnära, Vivalle 6872 från Birgitta Karlsson samt Gotlandstjuren 3 Peter 6871.

Den senare har 29 lse 6617 som far och 6732 Snäpp som morfar. Hans mor är

205 Glimra, en typisk Snäppdotter, rätt stor och välutvecklad med mycket bra juver. Hon har 726 Basker som morfar. Glimrakorna på Gotland kommer ursprungligen från Elna Aronsson i Jämtland.

När detta skrives (slutet av feb) håller vi som bäst på att planera för ett nytt försök att få några mycket intressanta tjurar spermasamlade. Det ska göras vecka 12, och när Du nu läser detta så finns förhoppningsvis sperma av ytterligare fem eller sex rena fjälltjurar att tillgå. Mer om dessa kommer i nästa nummer av *Fjällkon!*

Fjällkon - en trevlig ko-mrat!

Mer än 20 års försök att utplåna FJÄLLRASEN - vi har stoppat dem!

En helomvändning i fjällrasaveln - det är vad som nu håller på att ske! Tack vare Svensk Fjällrasavels bildande så kan vi äntligen sätta stopp för mer än 20 års försök att utplåna fjällrasen. Landets djurägare är jublande glada för detta, nu kan de återigen andas optimism! Fotot är från Hodalen, Norge. Fotograf: Halvard Blegen

Följande artikel är egentligen en kommentar till Stig Näslunds debattinlägg i tidningen Husdjur 2/96, och den är också insänd till denna tidning, men då den är så saklig och viktig i sammanhanget så har vi givetvis med den i *Fjällkon* också.

I sin artikel "Rasrenhet - till vilket pris?" i februari numret av Husdjur tycks Stig Näslund med ett mycket förenklat ekonomiskt resonemang vilja rättfärdiga sina mer än tjuogoåriga försök att utplåna fjällrasen som ren ras. Han visar med siffror det som alla sedan länge vetat, nämligen att om man blandar

två skilda raser med varandra i avelsarbetet så vinner man i mjölkavkastning. Så man kan säga att "han slår in öppna dörrar". Vad han däremot inte tar upp är vad man förlorar om ett sådant korsande drivs så långt att rena raser går förlorade. Det var just det som höll på att ske då Stig Näslund hade ansvaret för aveln med den.

Men det är inte bara fjällrasen som hotas i det moderna avelsarbetet. Inom SRB-aveln har man satt korsandet i system helt medvetet, och idag finns inte mycket kvar av den

Fjällkon - en riktigt ekologisk ko!

SKYNDLA LÅNGSAMT!

svenska röda ko med rötter tillbaka i den s.k. "herrgårdsrasen", utom möjligen i form av gammal sparad sperma. Men tydligen driver man sin avel med rasblandningar med öppna ögon och djurägarnas gillande, så då är det väl inte så mycket att säga om saken.

SLB LIKA HOTADE SOM FJÄLLKOR

Men inom SLB-aveln har man handlat i stort sett som inom SKB-aveln, dvs blandaveln med Holstein-Friesian har pågått utan angivande av en exakt strategi, vilket medfört att den gamla låglandskon av kombinerad typ, som ansågs som så lyckad för bara några år sedan, idag är minst lika utrotningshotad som de svenska kulliga raserna.

● har man varslat vad som håller på att ske utan att djurägarna egentligen varit medvetna om saken, och man nödgas vända sig till Jordbruksverket med en begäran om hjälp att rädda vad som ännu finns kvar.

MÅLET ÄR ATT RÄDDA FJÄLLKONS EGENSKAPER

Vad Stig Näslund inte vill inse, trots årtal av interna debatter inom SKB-föreningen, är att vi som nu tar över ansvaret för fjällrasen är mycket väl medvetna om att korsningskorna visserligen kanske mjölkar lite mera, men att målet för vårt arbete är att rädda och utveckla fjällkons samtliga goda egenskaper.

Vi vill slå vakt om rasens hållbarhet och allmänt goda bruks-egenskaper, och vi är övertygade om att vi på så sätt får en ko med bättre totalekonomi på sikt än vad "Stigs korsningar" har. Vi kommer inte att medverka till att tjurar såsom Stig Näslunds 6-6733 Lönnå tas in i aveln igen, dvs tjurar med dokumenterat urusla juveregenskaper hos sina döttrar

● Vad gynnar det djurägarna om en tjurs döttrar har hög avkastning men måste gallras ut efter en eller två laktationer därför att juvret "släpar i marken" eller drabbas av mastit?

ALDRIG FÖRSTAKALVARE SOM TJURMÖDRAR

Vi i Svensk Fjällrasavel kommer inte heller att medverka till att förstakalvare används som tjurmödrar som man står i begrepp att göra inom andra raser. Vi tror inte att det på sikt gynnar djurägarna om man medvetet snävar in på generationsintervallet bara för att kunna få fram ytterligare något kilo mjölk.

De som avlar på det sättet tycks inte vara medvetna om att Vår Herre inte tillåter några träd att växa upp i himlen. Priset djurägarna kan komma att få betala i framtiden för denna fanatiska jakt på sista kilot mjölk kan bli högt.

Inom Svensk Fjällrasavel kommer vi att skynda långsamt. Vi vill inte tappa bort något av allt det goda vi kan se hos våra djur i avelsarbetet. Så kommer vi exempelvis att välja tjurmödrar bland kor med många laktationer bakom sig, som visat prov på mycket god hållbarhet, som tagit sig dräktiga utan stora problem, med mastifria juver som sitter där de ska och som har en flack laktationskurva med hygglig avkastning.

Vi tror att det är kor av den typen som är mest ekonomiska på lite sikt, och därför anser vi också att vårt avelsarbete mycket väl kommer att rymmas inom Svensk Avels ändamålsparagraf. Vi tror nämligen inte att de som en gång skrev denna paragraf var så trängsynta att de med "att främja medlemmarnas och till dem anslutna medlemmars intressen" ansåg sig ha ensamrätt på att uttolka vad som alltid är bäst för djurägarna, eller att sista kilot mjölk är det exakta måttet på god ekonomi.

VI SKA GÖRA VAD SOM ÄR BÄST FÖR FJÄLLRASEN!

Slutligen: Vi som har fått förtroendet att leda avelsarbetet med fjällrasen, dess bevarande och utveckling, kommer att göra det i enlighet med vad vi anser vara bäst för både den stambokförda delen av rasen och för de fjällnära djuren.

Vi ska göra det som medlemmarna i vår förening önskar utan att snegla åt andra rasers avelsmetoder så att vi även framöver har förtroende hos dem som hittills stöttat oss, nämligen Världsnaturfonden och Statens Jordbruksverk i deras strävan att säkra en biologisk mångfald inom husdjursaveln.

* *STN - Bladet* *

Hei alle Fjällkovener!

STN-bladet er eit informasjonsblad for Avslaget for Sidet Trønderfe og Nordlandsfe, "den norske fjällrasen". I bladet tar vi opp aktuelle STN-spørsmål, vi presenterer seminoksane våre, vi har gardsbeøk og anna STN-stoff.

STN-Bladet kostar 100,- NOK for 3 nummer pr år. STN-Bladet, v / Odd Rossing, N-76 33 Frosta, Norge

(eller interesserte kan ta kontakt med redaksjonen i Fjällkon!)

Fjällkon - en utmanare!

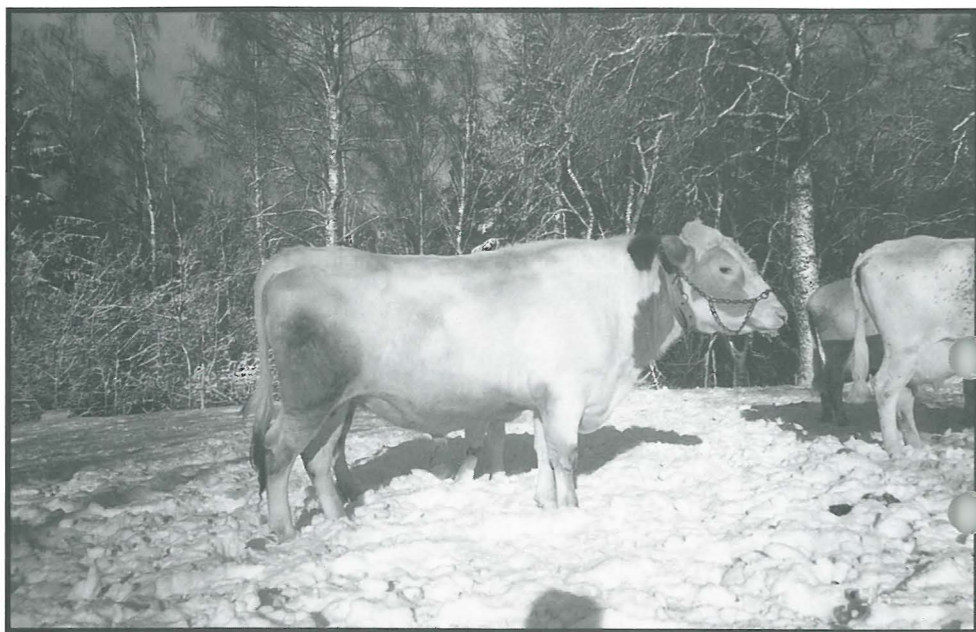
Fjällnära-information!

En ny fjällnära tjur är spermasamlad. Den kommer från Hans Salomonsson i Funäsdalen. Tjuren heter 6872 Vivalle. Namnet har han fått från Vivaldens Fäbod där han vistas på somrarna.

På gården Övre Salmons har samma släkt levat i många generationer och man har haft fjällkor. Man har så länge Hans minns för det mesta haft egen tjur och ibland flera tjurar som rekryterats från den egna besättningen.

Någon gång har man naturligtvis varit och betäckt något djur hos någon annan fjällkoägare. Det blod som kommit in under senare decennier kommer från Sven Hammar i Funäsdalen.

Tjuren 6872 Vivalle har ett mycket gott lynne. Han är nu 2 år och finns hos undertecknad.

Fjällnära tjuren 6872 Vivalle från Hans Salomonsson, Funäsdalen. Ägare är Kurt och Birgitta Karlsson, Härja, Tidaholm. (Tjuren har inte sex ben, det är bara någon kvig-bekant som gömmer sig bakom honom.....). Foto: Peter Karlsson.

TIDIGARE SPERMASAMLADE TJURAR

I uppställningen här intill återfinns de tidigare spermasamlade fjällnära tjurarna. Namnen på föräldrarna finns med för att man ska kunna se närmaste släktled.

Doser från dessa tjurar ska bara användas till de fjällnära djuren, alltså djur som härstammar från Biellojaur, Lillhärjäbygget, Morlinds i Klövsjö, Hans Salomonsson i Funäsdalen och Sven Hammar i Funäsdalen. Vi får sedan se om det blir fler besättningar som hittas och som kan plockas in i den fjällnära gruppen.

Doser kan också användas om man inom fjällrasen skulle behöva använda något i någon riktad parning. För upplysning om längre stam på tjurarna kontakta:

Kontaktpersoner för fjällnära djur:
Birgitta Karlsson, Tidaholm 0502-450 64.
Bertil Johansson, Rättvik 0248-141 59.

Text: Birgitta Karlsson

Till våra nordiska grannländer!

Även Du som inte bor i Sverige kan naturligtvis bli medlem i Svensk Fjällrasavel. Årsavgiften är 200 SEK. Postgiro 833 53 62-3

Var rädd om tjurkalvarna!

Det är inte bara kvigorna som vi ska vara rädda om. För att få ett stort avelsunderlag så bör så många intressanta tjurar som möjligt komma ut i handeln, dock inte som köttdjur utan som avelstjurar. Det vanligaste är väl att så fort man fått en tjurkalv så säljs den till någon köttjursuppfödare. Tag gärna kontakt med undertecknad om Du får en tjurkalv som kan vara intressant i avelssynpunkt. Tjurar med färg är också av stort värde. När korna "bleknar" alltför mycket finns alltid en liten risk för att köns-körtelhypoplasi ökar, och då krävs "mer färg" på djuren.

MINDRE BESÄTTNINGAR

med mindre besättningar - era djur måste få vara med i aveln också, inte bara de större besättningarnas. Även djur som inte är med i kontroll kan vara av värde, bara man vet härstamning (vet ni inte så kanske vi kan hjälpa till att få fram härstamningen).

FJÄLLKON BLIR GAMMAL

Jag har pratat med flera fjällkoägare som har amkor eller hushållskor, och de pratar om sin "gammelko" som är 10-15 år och modern som blev 15-20 år. Kor som är så gamla kan vara av stort avelsvärde för man kommer väldigt snabbt tillbaka i generationerna. Sådana kor bör semineras med någon bra, passande tjur. Vill Du inte seminera så kanske vi kan skaffa fram en bra avelstjur så att avkomman ändå blir intressant. Har Du kofamiljer där korna blivit gamla så har av Dig!

HÄRSTAMNING

I och med bidraget till fjälldjuren så har man ju blivit tvungen att vara med i minst härstamningskontroll, så det bör inte vara något större bekymmer att ta reda på djurens härkomst.

SYFTE

Syftet är att få fram så många tjurar så att alla som vill ha en avelstjur ska kunna få det. Då är det bra om man har någon att ringa till, antingen man vill köpa eller sälja tjur. Hör av Dig till:

Joakim Gustavsson
Görshorva, 595 91 Mjölby
Tel/Fax 0142-250 42

(eller till Svensk Fjällrasavels expedition/redaktion)

SPERMASAMLADE FJÄLLNÄRA TJURAR:

Stamboksnr	Namn	Kod.nr.	Uppfödare	Födelseår	Far och Mor
6813	Klöver	7-527	Morlind, Klövsjö	1989	Tjur & Ko från egen bes.
6814	Munter	7-525	Eriksson, Lillhärjäbygget	1989	Max & Snövit
6829	Arne	7-560	Eriksson, Biellojaur	1991	Pulax & Brunöra
6870	Grälle	7-583	Eriksson, Lillhärjäbygget	1992	Lukas & Nöjda
6830	Jaure	7-569	Johansson, Rättvik	1993	6829 Arne & Fjällbruden
(I Jaure finns 37,5% vanlig fjällras).					
6872	Vivalle	7-593	Salomonsson, Funäsd.	1994	Putte & Lilja

Svensk Fjällrasavel har valt ut fem nya fjälltjurar för spermasamling!

Under vecka 12 spermasamlades följande fem fjällrastjurar. En utförligare beskrivning över dem kommer i nästa Fjällkon då kommer vi att presentera dem med bild m.m. Följande tjurar har alltså varit på Alebäcks Stuteri för spermasamling:

181 Idear SKB 6691 *921206
Far: 38 Desing SKB 6574
Mor: 441 Idea

164 Lim SKB 6695 * 930311
Far: 83 Rim SKB 6625
Mor: 297 Lirka SKB 8600

6 Snö-Storm SKB 6711 * 940606
Far: 701 Svarting SKB 6639
Mor: 27 Snövit SKB 8666

40 Pelle, Sv. Fjällras 20001 *931026
Far: 6748 Bör SKB 96748
Mor: 26 Nilly

70 Rosen av Böle, Sv Fjällras 20002 * 940824
Far: 733 Gandi SKB 76733
Mor: 120 Rosalinda SKB 8608

TVEKA INTE - BLI MEDLEM I SVENSK FJÄLLRASAVEL NU!
Årsavgift 200:- till postgiro 833 53 62-3

Var rädd om tjurkalvarna. Har Du intressanta djur så kontakta Svensk Fjällrasavel! Bilden är från K-G Hedlings ladugård. Foto: L.Rosén